Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Etlar, Carit.; af Carit Etlar.
Titel | Title:	Folk i Nød
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Minneapolis ; Chicago : C. Rasmussens Forlagsboghandel, [1900?]
Fysiske størrelse | Physical extent:	88 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Carl Brosböll:

Folk i Nöd.

U. A.

57. -101-8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021032361

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Einar T. Paulsen

Folk i Nöd,

Af

Carit Etlar.

Indhold: Jens, som ler. Pater Peder. Jörgen Pranger.

1913. L2203

Minneapolis og Chicago.
C. Rasmussens Forlagsboghandel.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Jens, som leer.

Jens hed han og ikke andet. Klokkeren kom løbende ned til Præsten en Pintsemorgen, da han skulde ringe til Kirke og fortalte, at der laa et lille Barn udenfor Kordøren indsvøbt i en Vadmels Kudskefrakke. Han havde været saa besindig, at lade Barnet blive liggende paa Stedet, medens han løb ned til Præstegaarden og meldte Sagen.

„Man vil dog nødig komme i Fortræd med saadan Noget," bemærkede han, „og det er bedst, Deres Velærværdighed selv ser, hvordan det hænger sammen."

Præsten gik da op med til Kirken, der fandt de Pakken, stillet overende til det ene Hjørne af Døren, klam og vaad af Natteduggen, og under Bevogtning af Graverens Hund, der havde lagt sig ned foran Døren. Da de slog Klædet tilside, stirrede to store, brune Øjne dem imøde og et lille Barns Smil hilste dem. Indenfor Kappen kom et Stykke fint Linned tilsyne; til dette var der hæftet et Stykke sammenkrøllet Papir, hvorpaa stod skrevet: „Han er inte døbt". — Var det Synd eller Nød, som havde lagt den lille Skabning der? Ingen vidste det, der var heller aldrig Nogen, som senere fik det at vide.

Præsten lod Barnet bringe hjem til sin Gaard og gav det i Husholderskens Varetægt, medens han forrettede Gudstjenesten. Derefter blev det igjen bragt op til Kirken for at døbes.

Rygtet om, hvad der var hændet, havde imidlertid udbredt sig i Landsbyen; Menigheden var endnu tilstede, og Præsten vendte sig til de Nærmeststaaende med Spørgsmaal, om Nogen af dem vilde være Fadder for Drengen.

„Det vil jeg," sagde Byens Hyrde, da de andre tav. „Jeg er selv kommen af Ingenting og kjender hverken til Fader eller Moder; men saa skal vor Præst ogsaa give ham mit Navn og lade ham hedde Jens."

Det blev han kaldt, og efter Daaben traadte Fattigforstanderne sammen for at holde Licitation over, hvem der fra nu af skulde tage Jens i Pleje. Efter megen Tale blev han overladt til en gammel Invalid for den billige Sum af tre lybske Skilling om Ugen, og da Sagen var afgjort, slog Invaliden sit Tørklæde over Brystet og ind under Armene paa lille Jens, og bar ham hjem til sit Hus, som man bærer en Høne.

Hos ham blev Jens fra nu af forsørget og tilbragte fem Aar i Huset.

„Naar Du vil voxe rigtig til," sagde Invaliden, „og skikke Dig vel, skal Du blive Tambour og faa Kongens Klæder at bære. Det er det bedste, et Menneske kan drive det til i denne Verden. En Tambour gaar foran alle de andre og gjør Musik for dem. Tambouren staar ogsaa omtalt i Formaningsbøger; jeg har læst i en, at den, som ikke vil følge Fader og Moder, hvilket Du ikke kan, dit følle Bæst, formedelst Du ingen har, den skal følge Trommeskindet. Hvem ved, hvor god Lykken kan blive Dig allige-vel. Jeg siger det ikke forvist, men maaske kan Du drive det saa vidt, at Du engang kommer til at prygle paa den

store Tromme, den med Farve og et Billede paa. Naada, Dreng! hvad siger Du?"

Under dette Haab tilbragte Barnet som sagt fem Aar, saa døde Invaliden, og Jens blev atter ført udenfor Kirkedøren og raabt op til en ny Licitation. Dennegang var der flere, som bød paa ham; han saa sund og stærk ud og tegnede til at kunne gjøre Nytte. Han faldt endelig i Hænderne paa en Møllebygger, der boede nede ved Aaen. Da Forhandlingerne vare endte, blev Jens stillet udenfor Kroen, medens Manden gik ind og drak med sine Bekjendte, først henimod Aften drog han hjem, og Jens fik ikke noget at spise den Dag.

„De betale kun lidt for Dig," sagde Møllebyggeren, „derfor maa Du arbejde desto mere; er Du flink, skal Du faa Mad, er Du doven, faar Du Bask, og arter Du Dig vel, kan Du bringe det vidt i denne Verden. Det skal jeg sørge for. — Guds Død og Pine, lille Dreng! en Møllebygger er lige saa god som en Tømmermand og han staar omtalt i Bibelen, vor Herre Jesus Kristus var en Tømmermands Søn, det har Du vel hørt af ham, som lærte Dig Religion?"

„Jeg har ingen Religion lært," sagde Jens.

Møllebyggeren standsede, stødte sin Stok i Jorden og slog opbragt ud med Armene. „Sikken et Asen, din første Fader maa have været; syv Aar gammel og ingen Religion i Livet! — tag Benene med Dig og kom herhen, saa skal jeg lære Dig Religion, mens vi gaa hjem. — Du ved da, hvem Gud er? Tænk nu vel efter og svar fornuftigt."

„Nej, jeg ved det ikke," sagde Jens.

„Sikken en Skurk til Invalid! Bare jeg havde ham her; Du kan tro, jeg skulde prikke til ham. — Gud, Du, er ham, som sidder paa det første Blad i Abcen, med en Dunk i den ene Haand og en Pind i den anden. Jesus er ham,

som hænger inde i Kirken, med ingen Klæder paa og klinket fast til det Kors over Koret, ham kjender Du nok, han er ogsaa Gud, og Guds Søn tillige, og ovenikjøbet lige saa gammel som Faderen, men han har endnu en Forælder, som var denne herfens Tømmermand Josef, jeg nylig talte om. Jesus er forresten den bedste af de To, det har jeg altid fornummet. Naar det kniber for En med et Stykke Arbejde, eller med det daglige Brød, og man bare vender sig til ham og klemmer rigtig, kan man næsten altid være vis paa at faa det. Hver evige Gang jeg rejser en ny Mølle for Folk, beder jeg ham være saa freundlig at holde paa den for Vind og Vejr; det hjælper. Gjør Du ligesaa, det vil fortne paa al din Gjærning. Klem bare paa. Saa er der endnu en tredie Gud, ham kalde de for den hellige Aand, men han holder sig mere gedulgt og har heller ikke saa meget at sige. Det kan sku ogsaa være nok med de to andre, naar Du blot holder Dig det efterretteligt, de forlange. Gjør Du ikke det, faar Du Klaps. Det skal jeg være Dig Mand for. Saa, nu har Du faaet nok af Religionen for iaften og nu ere vi hjemme. Kryb op ad Stigen der, ind i Halmen, og læg Dig til at sove, til jeg kalder paa Dig, naar Solen staar op imorgen."

Efter den Dag begyndte et Liv for Jens, fuldt af Trængsler og Møje; Arbejdet, som Møllebyggeren forlangte af ham, overgik langt hans Kræfter; ingen Hvile, ingen Løn, kun Fordringer.

„Jeg faar kun ringe Betaling for Dig," gjentog Møllebyggeren ideligt. „Du maa se at tjene dit Ophold ved at arbejde noget mere."

Jens gik Post for Præsten, trak Blæsebælgen for Smeden, og strøg Sten eller Tørv, naar der ikke var noget at bestille ved Møllebyggeriet; Føden var slet, Klæderne ikke bedre, det regnede med Hug og Slag over den ulykkelige Dreng, naar han sank sammen eller ikke var istand til

at udføre det, der blev forlangt af ham. Han fandt sig i Alt, bøjede sig under Slagene, tav og begyndte igjen, hvem skulde vel beskytte ham, hvem skulde han beklage sig til?

En Aften bandt Møllebyggeren ham fast i en Spand, hejsede ham ned i Brønden og lod ham sidde Natten over med Benene i Vandet, til Straf fordi han havde tabt et Stemmejern i Brønden. Da de trak ham op, kom den gamle Hyrde, hans Fadder, forbi Stedet. Han stod lidt og saa paa den næsten bevidstløse Dreng, der laa udstrakt i Solen ovenfor Brønden, drivende af Vand, blaa af Kulde.

„Rejs Dig op," sagde Hyrden, „og følg med mig, nu skal Du ikke være her længer. Jeg er din Fadder og har større Ret over Dig end de Andre. Spørger Fattigforstanderen om Dig, kan Møllebyggeren sige, at jeg tager Dig hjem til mit og giver Dig Føde og Klæder herefter uden at det skal koste Sognet Noget."

Møllebyggeren vilde ikke tillade Jens at forlade ham, men Hyrden var stor og stærk, Drengen omklamrede hans Arme med begge sine Hænder, saa paa ham med et ubeskriveligt bønligt Blik. „Aa Herregud! slip mig ikke," hviskede han.

Saa gav Møllebyggeren efter og de vandrede ud af Gaarden.

Historien, jeg her fortæller, er foregaaet oppe paa Grændsen af Halland, i den vilde og bakkede Egn, som ligger mellem Fagerhult og Knærød, hvor Klipper, Bakker og bugtende Vandløb veksle med forhuggede Skove og magre, stenede Lyngmarker, som til Løn for strængt og vedholdende Arbejde kun yde en ringe, tarvelig Afgrøde. Det er haardføre og strædsomme Folk, der bo i de adspredtliggende Huse. Trældommen har bøjet dem, Arbejdet gjort dem gamle før Tiden, en mørk og sørgmodig Alvor,

Kulde og Barskhed er det fælles Præg i ethvert Aasyn. Det er som om Savn og Modgang og Kampen for det daglige Brød har forstenet Alles Hjærter.

I denne Ramme af Lyngrevel og Gyvel og Sand møder Øjet en stor, grøn Slette, saa frodig og rig, at den synes at tilhøre en eller anden Egn og en mildere Himmel. Gamle og frodige Bøgetræer udgjøre en Del af Sletten; i det ene Hjørne rejser der sig en stor, grundmuret Bygning med takkede Gavle og røde Tegl, det var Herregaarden, som Landsbyen og de smaa Huse hørte til, og her var Jens fra nu af Hyrde. Han drev med Faarene over de stenede Marker; hvor en enkelt Græsbusk spirede frem mellem Gyvelris og Marehalm, og hen over de milelange Moser, hvor lave, halvvisne Birketræer vare bedækkede med hvidt og trevlet Mos og dannede et Løvtag over den sumpede Grund. Midt i denne Egn havde den gamle Hyrde, Jens Hammer var hans Navn, bygget sig en Hytte af ophobede Sten, sammenklinede med Mos og Ler og prydet med en lav, rødmalet Dør. Fra dens Lyngtag ragede en tyk Skorstenspibe ivejret, sværtet af Røg og Sod. Hytten laa paa en Banke, synlig i lang Afstand, rundtom om den var der kun Sand og Sten, blegede af Sneen og Regnen, Gyvel og Enebærbuske, ruskede og bøjede af Nordvestvinden og visne i Toppen. Øde og trykkende Ensomhed overalt, intet Hus, intet Tegn paa Liv eller Virksomhed, saa langt Øjet naaede. Naar Eftermiddagssolen skinnede hen over Egnen, gav den Billedet et ejendommeligt vildt og fantastisk Udtryk, til hvilket de to Hyrder, klædte i Pjalter og ugarvede Faareskind og med langt, uredt Haar, der hos den Unge var krøllet, blødt og blaaligsort, som Ravnens Vinge, fuldstændigt passede. Da Jens kom, byggede de Hytten større; den skulde nu give Plads til To; det blev efterhaanden ogsaa

mere pynteligt i dens Indre, og deri var Jens Skyld. I Sommerens Løb anlagde han et lille Stykke Have til Roer og Kaal, og hentede Jord paa sin Ryg i en Kurv nede fra Sletten. Inden Vinteren kom, havde han ogsaa faaet et lille Vindue af grønt, toppet Glas anbragt i den ene Væg; det var en hidtil ukjendt Luxus.

Om Sommeren skare de Træskeer og bandt Lyngkoste, om Vinteren flettede de Vidiekurve eller strikkede Strømper, imidlertid talte Jens Hammer, og hans Plejesøn sad og lyttede til.

Gamle Jens var en kløgtig og retsindig Mand, som havde opfattet og tænkt meget i det stille og ensomme Liv, der var blevet hans Lod. Adspredelse kan vel skabe Tanken og kaste Frø, men Ensomheden udvikler den og gjør Frøkornet til Blomst, de store Aander besøge os kun i Stilhed og Mørke.

En Aften kom Jens hjem fra Engelholm, hvor han havde været til Marked og kjøbt en ny Trøje. Han var aldeles optaget af den fremmede By, de mange Mennesker, den travle Virksomhed og de nye og ubekjendte Gjenstande, hans Øje mødte. Hammer sad og rørte op i Baalet med Ildklemmen, og hørte tavs og smilende paa, hvad Jens fortalte.

„Ja vist! man kan se og lære meget inde i de store Byer, men kun lidt til det Gode, min Dreng. — Der løbe de om, alle de Mennesker, og støje og larme og misunde hverandre det Smule Sollys, som skinner paa dem, den Ene gnider sine Synder af paa den Andens Ærme. Giv Agt paa Myren derhenne bag Stenen, han passer sit, gaar sin Vej, og gjør sin Gjærning uden at bryde sig om andet. Jeg holder mere af Landet herude; at være Hyrde er vist det bedste, man kan drive det til i denne Verden. De vidste vel, hvad de gjorde, de Gamle, som Bibelen

taler om, alle vare de Hyrder og drev om med deres Faar og Kreaturer "

„Jeg var ogsaa oppe i Kirken," vedblev Jens. „Først stod jeg og kiggede ind udefra, men saa tog jeg Mod til mig og spurgte Konen ved Døren, om jeg maatte gaa ind, og hun sagde, det kunde tilstedes. Møllebyggeren, jeg før var hos, mente, jeg skulde blive derfra, det var ikke noget for en ringe En som mig at gaa i Kirke, jeg spildte blot Tiden, og Vorherre havde formeget at bestille med at høre og skrive op, hvad de Rige bad om, til at han ogsaa skulde tænke paa mig. Dengang gik jeg dog aldrig forbi en Kirke, uden at jeg stod lidt stille foran den store Dør og hviskede sagte, om Gudfader blot vilde være saa god at fri mig for de mange Prygl. Idag gik jeg mandhaftig ind, og Fatter! Fatter! hvad jeg saa! nej en saadan Stads har jeg aldrig oplevet. Det skinnede og flammede af de tændte Voxlys, og Orgelværket spillede, og der stod en Præst for Alteret i en rød Kaabe, som lyste af Guld og Demanter, og Folk kom og gik og satte sig ned for at bede."

„Ja, hvad bede om, de Tosser! Tror Du, den almægtige Gud, som har dannet alle de Stjærner, der lyse og flamme deroppe og sagt til dem, Du spadserer den Vej og Du gaar den Vej, uden at en eneste af dem render paa hinanden eller drypper ned til os paa Jorden, tror Du, at han har nødig at mindes af Folks Bønner eller derfor skulde forandre, hvad engang et Menneske er beskikket? Den Ene begjærer Solskin til sin Bedrift, den Anden forlanger Regn samme Dag, den Ene trænger til Vind, den Anden til Blikstille. Se Dig om, lille Dreng! og hold dine Øjne aabne. Hør Myggen summe, se Kiddet springe, Firbenet spille mellem Stenene, hør Frøen kvække i Kjæret og Svalen kvidre og Lærken juble oppe i den blaa Sky, det er Glæde, det er Pris, det er Jubel og Lovsang,

de takke Vorherre; Menneſket alene, der dog tror at have faaet de fleſte Goder, har ikke Tid til at takke, men kun Tid til at bede om lidt mere endnu, en lille Smule i Tilgift eller blot noget Andet end det, han fik. — Jeg kan forſtaa dem, ſom ſøge Gud for at takke ham, men ikke dem, ſom komme for at bede om mere."

„Jeg vilde ſaa gjærne, at vi To ſkulde følges op til Kirken; kan det lade ſig gjøre?"

„Ja, hvorfor ikke, iſær nu da Du har faaet Dig ny Trøje."

Næſte Søndag gik de to Hyrder op til Landsbyens Kirke, Jens i ſin nye Trøje; Hammer havde ogſaa pyntet ſig og bar ſin lange Stav i Haanden.

„Deroppe mellem de Andre har vi To Ingenting at beſtille," hviſkede den gamle Mand, da de kom indenfor Døren, „det er de Riges Plads, de betale den Bænk, de ſidde paa, men hernede er det ogſaa godt at være."

Han gik et Par Skridt længere tilbage til en af Pillerne under Orgelet, her lagde han førſt ſin gamle, bredſkyggede Hat ned paa Stengulvet, ſatte ſig dernæſt ovenpaa den og ſtøttede begge Hænder til Staven, medens han lukkede Øjnene og lænede ſig tilbage mod Pillen. Jens tog Plads ved hans Side. Han fattede ikke ſtort af Præſtens Tale, den Foreſtillingskreds, han bevægede ſig i, var lille og indſkrænket, men Salmeſangen greb ham, Stilheden derinde, de tændte Lys, Fanerne paa Væggen, Billederne over Alteret, det Ny, det Uſædvanlige, fængſlede Drengen med en ſælſom Magt og bragte hans Øjne til at ſtraale.

„Hvad har Du nu takket for?" ſpurgte Hammer, da Tjeneſten var tilende.

„Førſt fordi Vorherre var ſaa god at lade mig finde Dig," ſvarede Jens og tørrede ſine Øjne med Bagen af Haanden.

Hammer gav et bifaldende Nik, men svarede ikke.

„Saa for min daglige Føde, saa for min nye Trøje," ælføjede Jens.

„Du glemte den glade Sommertid, og Regnen, som lader det friske Græs spire frem, naar Faarene har ædt det gamle, saa fordi Du er bleven stor og stærk, og har et velskabt Legeme. Det er vel værd at sige Tak for."

Han tøvede endnu lidt, efter at have rejst sig, og stod og rettede paa Skyggen af den gamle Hat, medens Jens gav sig til at takke paany; — derefter forlode de Kirken.

„Det var en bedre Religion," syntes Jens, end den, Møllebyggeren havde lært ham.

Tiden gik, Jens og Hammer vedbleve at vogte Faar. Den gamle Hyrde lærte ham at læse og skrive, om Vinteren fik han Lov til at deltage i Undervisningen med Bønderbørnene. Der var ingen Skoler i Sognet, men en omvandrende Læremester gik omkring fra Gaard til Gaard, samlede Børnene om sig, tøvede otte Dage paa et Sted, drog derefter til et andet og holdt Skole der. Efterhaanden som Jens voxede til, blev han et af smukkeste Mennesker i Landsbyen, der var noget fremmed i hans Træk, noget som indgød Tillid, et talende og fængslende Udtryk i hans store, sørgmodige Øjne.

En Sommerdag sad han ude i Heden og bandt Lyngkoste. Solen brændte, Himlen var blank og skyfri, Svalerne fløj langs med Jorden, Varmen sænkede sig ned over Alt. Faarene laa og gispede mellem Stenene. Gamle Jens Hammer laa og nikkede og sov med sit Arbejde i Haanden. Da lød der Piskeknald i Nærheden, en lille Vogn kom op fra Hulvejen, standsede noget borte, medens en ung Pige steg ud af den, klædt i lys Kjole, saa kort, at Kniplingerne paa hendes hvide Underdragt viste sig, idet

hun let og behændig sprang fra Tue til Tue, for ikke at sætte sine smaa Fødder ned i det dybe Sand.

Jens slap Kosten, bøjede sig forover og stirrede paa hende; noget saa gratiøst, saa vidunderlig smukt og yndigt havde han aldrig set, ikke engang i sine Drømme. Det var en Aabenbaring fra en bedre Verden, og hendes Besøg gjaldt ham, det var der ingen Tvivl om; hun kom nærmere, hun smilede og viftede til ham med det hvide Tørklæde, hun holdt i Haanden. Gamle Jens Hammer var vaagnet, han sad lige overfor sin Plejesøn med aaben Mund og støttede Overkroppen paa begge begge Arme.

„Goddag, Jens Hammer!" udbrød hun og strakte ham en lille, fin Barnehaand imøde. „Kjender Du mig ikke? Er det sandt, hvad de sige, at jeg har forandret mig saa meget — til min Fordel naturligvis! — jeg er jo Klara, oppe fra Herregaarden; det var til mig, Du fangede Fugle og Harekillinger; jeg er nu vendt tilbage fra Institutet og kjørt herud blot for at hilse paa Dig; hvad synes Du! — Du skal fortælle mig en af dine Historier, — skaf mig Noget at sidde paa. Du har Intet, gaa da hen og bring mig mit Tæppe fra Vognen. — Hvem er Du?" spurgte hun, som om Jens først i dette Øjeblik blev synlig for hende. „Jeg har ikke set Dig før. — Du er jo smuk, prægtig, en forklædt Prinds, jeg kan bruge Dig oppe hos Papa, naar vi skulle stille Tableauer, jeg er Marie Antoinette, Du skal være Mozart, som sidder og spiller for os i Schönbrunn. — Stryg det der tilbage fra Panden," vedblev hun og berørte hans Haar med Spidsen af sin Parasol. „Jeg gad nok set Dig i Uhlanuniform, Du maa være herlig."

Saaledes fortsatte hun med en Ordstrøm, der syntes uendelig, medens Hammer bragte hendes Tæpper tilbage fra Vognen og bredte dem ud over Lyngen. Hun satte sig ned mellem dem, slog den hvide Parasol op, lod sig

betragte og beundre, smilede til den unge Hyrdes stirrende, ufravendte Blik, og strakt sine smaa Fødder saa langt frem paa Tæppet, at et lille Stykke af den hvide Strømpe ovenfor Støvlen kom tilsyne.

„Se saa! nu sidder jeg rart, fortæl nu en Historie, et Eventyr, blot Noget, der kan more mig, som i gamle Dage; hvis Du gjør dine Sager godt, kommer jeg igjen imorgen, hver Dag, saa længe Vejret tillader det. Jeg er min egen Herre, Papa har sagt, at Alle skulle lystre mig; jeg vil aldrig mere tilbage til det afskyelige Institut i Stockholm."

Gamle Jens Hammer rømmede sig, valgte et bedre Sæde og begyndte at fortælle et Sagn, der knyttede sig til Stedet, hvor de befandt sig;

„Oppe paa den lange Banke, der foran os, kan Frøken Klara se en stor, graa Sten staa alene paa en bar Plet Sand, som om de andre Stene var bange for at komme den nær; der havde Herskabets forrige Hyrde rejst sin Hytte, og hun hed Sippe, en ung Tøs, fuld af Ondskab og vidt beljendt for den Fortræd, hun voldte allevegne, hvor hun kunde komme til det. En Dag pryglede hun et Faar tildøde, fordi det gik og haltede og ikke kunde følge hurtigt nok med Flokken. Hun tog det da over Skulderen og skjulte det inde i Hytten, for at faa det begravet om Natten, naar Ingen saa det. Hen paa Eftermiddagen blev det Regn og tog til dermed, jo længer det led ad Aften. Sippe stod i Døren og saa ud, hun skulde hen og kaste Kule til det dræbte Faar. Da kom en gammel Kone gaaende op ad Hulvejen, der hvor Frøken Klaras Vogn holder; hun var helt besynderlig klædt og havde trukket Slaget af en stor, rød Kyse op over Hovedet.

Hun gik til Sippe og spurgte, om hun kunde faa Husly hos hende, mens det Guds Vejr varede.

„Hvad giver I for det?" spurgte Sippe.

„Hvor jeg kom frem i Sverige, tog endnu Ingen Betaling for at give den Fremmede Husly," sagde Konen, „men det kan være det samme; Du skal faa saa meget for din Ulejlighed, at Du aldrig mere behøver at gaa et Skridt for at vogte Faar."

„Det er for lidt," sagde Sippe.

„Godt! Du skal fra iaften aldrig komme til at savne Spise og Drikke, men alt det, Du forlanger og peger paa, skal være dit. Er Du saa fornøjet?"

Sippe gjorde store Øjne. „Band paa det," sagde hun. —

Den Gamle kaldte Himmerigs Gud til Vidne paa det, hun havde lovet; saa lod Sippe hende komme ind i Hytten, gjorde Ild paa Fyrstedet og satte en Bænk frem, som den Gamle skulde sidde paa.

„Hvem der nu havde en god Drik Mjød eller en Dunk Gammeløl; det sover man saa godt paa," sagde den gamle Kone.

„Øl og Mjød kan bekommes, naar jeg blot havde Noget at kjøbe det for," sagde Sippe.

Den fremmede Kone stak Haanden ned i sin Kjolelomme, drog en stor Pung frem og tog nogle Skillinger ud af den. Sippe hørte Sølvpengene klinge og lagde Mærke til, at Pungen var stor og vægtig. Hun hentede en Dunk, kastede et Klæde over Hovedet og gik ned til Landsbyen for at kjøbe Mjød. Undervejs tænkte hun paa den fremmede Kone og hendes mange Penge.

„De kunde gjøre en fattig Stakkel som mig lykkelig i lang Tid; jeg vilde gaa til Marked og kjøbe mig et Skjørt og et Par nye Sko med Spænder paa for dem; kanske der ogsaa blev Raad til en ny, blaa Hue. — Den Gamle drikker dem vist op i Mjød og Gammeløl."

„Det synger for mit højre Øre," sagde den fremmede Kone inde i Hytten, „der er En, som vil gjøre mig For-

træd; det maa være hende, den slunkne Hyrdetøs, for hun har onde Øjne. Men jeg skal spille hende en Streg." — Det varede en god Stund, før Sippe vendte tilbage igjen. Der var langt ned til Landsbyens Gaarde, og Regnen og Stormen tog til med Mørket. Endelig kom hun listende hen til Hytten, satte de to Dunke udenfor, lukkede Døren forsigtig op og saa sig om, før hun gik ind. Ilden var gaaet ud paa Fyrstedet, Lyspinden ogsaa, men henne fra Sengen var der En, der trak Vejret dybt, som naar et Menneske ligger og sover. Sippe vidste nu, hvad hun vilde vide. Hun følte sig for, gik nærmere til Sengen og jog den lange Brødkniv lige til Skaftet ned i Brystet paa den, hun antog for den gamle Kone. Da hun hørte det sukke og jamre sig, blev hun bange, løb ud og lukkede Døren i Laas, og gav sig til at drikke af Mjøddunken saa længe, til hun mistede Sands og Samling og faldt i Søvn, der hvor hun sad. Det blev højlys Dag, inden hun vaagnede igjen. Da hun slog Øjnene op og saa sig om, gav hun et højt Skrig og slog Hænderne sammen; i Hyttens aabne Dør stod den fremmede Kone, som hun mente at have stukket ihjæl, og saa paa hende og lo ad hende.

„Du er rigtignok et sikkert Bud at skikke efter Øl og Mjød," sagde hun. „Jeg sad og ventede, og saa kommer Du rusende hjem og stikker Brødkniven i Maven paa det døde Faar. Kom og se!"

Sippe fulgte hende ind i Hytten, der laa det døde Faar, indhyllet i den Fremmedes Kyse; Kniven sad endnu i det.

„Du vilde mig vist ikke vel," sagde den Gamle, „men det faar at være, og jeg maa holde det Løfte, jeg gav Dig, endda. — Jeg sagde, Du skulde aldrig komme til at tørste eller sulte mere."

„Ja, og faa alt det, jeg pegede paa," skyndte Sippe sig at føje til.

„Det er rigtigt, alt det, Du fra nu af peger paa."

Dermed vinkede hun ad hende og Sippe fulgte med op paa Bakken.

„Jeg vil pege paa mange Ting," sagde Hyrdepigen og saa sig om, „I maa vide, jeg nøjes ikke med Lidt."

„Det kan jeg tænke mig, men tøv en Kjende!"

Dermed trak hun en lille, hvid Kjæp op af sin Lomme og lagde den paa Sippes Skulder.

„Fast forneden og fast foroven!" raabte hun, „mærker Du til Ingenting?"

„Jo, jeg bliver saa kold om mine Fødder," sagde Sippe.

Den Gamle lo og raabte: „Kjød bliv til Sten, hold fast! Mærker Du til Ingenting?"

„Jeg kan ikke længer flytte mine Ben. Hvad er det, I gjør ved mig?" raabte hun grædende.

„Ja, peg nu paa, hvad Du vil, jeg sætter Dig her til at blive staaende, saa længe Jorden staar, som et Varsel for dem, der røve den Fremmedes Fred og stikke Kniven i den sovende Gjæst."

Da den fremmede Kvinde havde sagt dette, gik hun ned ad Banken, men Sippe blev staaende og har aldrig rørt sig siden. I mørke Nætter kan vi høre det sukke og jamre sig deroppe, og naar Maanen skinner hen over Egnen, ser det livagtig ud, som om den graa Sten staar og rokker og vil afsted, men saa slaa vi Kors for os, og det bliver stille igjen."

„Det var en god Historie," sagde Frøken Klara. „Nu skal Du fortælle, Du, som sidder og stirrer paa mig med dine store Øjne, der funkle som to Ildpile. — Naa! hvorfor lukker Du dem i, Du bliver rød, kan et stakkels Men-

neste som Du ogsaa rødme. Se kun paa mig, Du maa gjærne. Fortæl saa!"

Jens kunde kun én Historie, den fortalte han. Det var et Eventyr om den unge Dronning, som lod en Tjener bære sin lille Stedsøn ud i Skoven og befalede ham at omkomme Drengen derude. Tjeneren bandt Prindsens Guldring med en blaa Sten fast til hans Haar og lagde ham paa alfar Vej, hvor Folk kom og tog ham op; dernæst slagtede han et Lam og farvede sit Tørkløde og sine Hænder med Blodet, for at det skulde se ud, som om han havde efterkommet Dronningens Villie. Da den onde Stedmoder døde, gik Tjeneren hen til Prindsens Søster, faldt ned paa sine Knæ og sagde, at han ikke kunde faa Ro i sin Grav, før han havde skriftet for hende, hvordan det var gaaet med den lille Prinds. Saa drog Prindsessen ud i Verden for at finde sin Broder. Han var bleven Hyrde hos en rig Mand, som behandlede ham strængt og kun gav ham lidt at spise. Hun drog igjennem mange Lande og kunde ikke faa ham opspurgt; tilsidst lod hun udraabe, at den, som bragte Guldringen med den blaa Sten i, skulde faa Alt, hvad han forlangte af hende. Det blev udtrompetet i hver en By, hun kom til, og saa lod hun lægge et Skarlagens Tæppe ud over Gaarden og op ad Trapperne til det Sted, hvor hun boede. „Kommer der en Fremmed, som ikke er min Broder," tænkte hun, „vil han undse sig for at gaa hen over det Skarlagens Klæde, men den Rette vil vove det." Der kom nu mange fornemme Herrer op til Prindsessen; alle havde de en Guldring at vise frem med en blaa Sten i, og alle gik de ind over Gaarden ved Siden af Tæppet; men ingen af dem vilde hun kjendes ved. En Dag sad Prindsessen ved Vinduet; da saa hun en halvvoxen Dreng med en gammel, sid Hat paa Hovedet, Faareskindskofte og store Træsko paa Fødderne, komme gaaende henimod

Slottet; han stod og betænkte sig lidt foran det kostbare Skarlagen; tilsidst traadte han ind paa det og vedblev at gaa midt henad Tæppet med sine smudsige Træsko, til han kom op ad Trapperne. „Der gaar en Dreng og han er klædt i en pjaltet Kofte; ikke rettere ser jeg, maa det være min Broder. — Har Du en Guldring med en blaa Sten i?“ spurgte hun Hyrdedrengen, da han kom op til hende.

„Ja, jeg har,“ svarer han.

„Saa kom med den.“

„Nej, hvis I vil mig noget godt, maa I selv tage den der, hvor jeg bar den alle de Aar, jeg har havt den.“

„Saa læg dit Hoved ned i mit Skjød, jeg vil lyske Dig,“ sagde Prindsessen.

Drengen lagde sig ned foran hende og Prindsessen løste Ringen ud af hans Lokker. Hun saa nu, at det var den Rette og at Hyrdedrengen var hendes Broder. Derefter rejste de hjem og levede i Herlighed og Glæde, og Prindsen blev Konge i Landet, da hans Fader døde.“

Dette fortalte Jens, og Klara sad og betragtede ham uafbrudt, medens han talede.

„Du er nok ogsaa saadant et forklædt Kongebarn,“ sagde hun; „jeg har hørt, at de fandt Dig paa Vejen, og at Du hverken kjender Fader eller Moder. Er det sandt?“ Jens nikkede sørgmodigt. „Det er jo herligt. En Dag kommer ogsaa Prindsessen og spørger efter Dig. Det er mig, jeg er Prindsessen, jeg fører Dig tilbage til Kongens Riger og Lande og gjør en stor Herre af Dig. Rejs Dig nu op og bær mig hen til Vognen; jeg vil ikke vade igjennem det grusomme Sand, men svøb først Tæppet om mig, at ikke min Kjole skal komme til at røre ved dine smudsige Klæder.“

Jens adlød tøvende, undseelig og rødmende; hun smilte, saa ham ind i Øjnene, gyngede sig i hans Arme og lod ham bære sig hen i Vognen.

„Imorgen kommer jeg igjen, nej, ikke imorgen, men maaske iovermorgen, — Du skal pines lidt ved at længes efter mig, saa maa Du finde paa en ny Historie at fortælle."

Hestene løb, Vognen forsvandt i en Støvsky, den unge Hyrde blev staaende og skyggede med Haanden for Øjnene og stirrede ned i Hulvejen endnu længe efter, at hun var forsvunden.

Alt hvad der var Haab og Lykke og Drøm og Længsel i Jens, vaagnede med dette Møde; men Lykken havde intet Navn og Tanken frygtede for at forme hans Længsel i Ord. Han stod oppe paa Banken og stirrede timevis hen i den blaa Luft, i Retningen mod de mørke Skove, hvor Herregaarden laa og hvor hun var forsvunden. Hans Øre var det første, der opfangede Lyden af den lette Vogn, som bar hende tilbage til ham; han rødmede, det blændede hans Øjne, naar hun kom, det bankede i hans Bryst, som om det skulde sprænges, der var i Verden ingen dejligere Musik end den, som laa i hendes Stemme. Inde i Hytten sad han med sænket Hoved og nedhængende Arme og glemte at binde Lyngkoste.

„Nu er jeg bange, Du er paa en fejl Vej," sagde gamle Jens Hammer og trak paa Skuldrene.

„Fatter! Fatter!" raabte Jens, og strakte ham begge sine Arme imøde, „jeg har jo Ingenting sagt, det var h e n d e, der vilde, jeg skulde være Prindsen, og saa kom hun og frelste mig."

„Hun fjanter, den Tosse! hun bruger Dig til Dukke, fordi hun igaar og idag ingen bedre har. Nu glemmer Du det lidet, jeg lærte Dig, og takker ikke Vorherre for det, Du fik, men forlanger det, Du ikke kan faa."

„Hvad fik jeg da?" raabte Jens med glødende Kinder og sprang op fra Jorden. „Jeg har Dig, Du tog mig til dit Hjærte, det vil jeg takke for alle mine Levedage, men

se Dig om, hver en nøgen Spurveunge har en Fader og Moder, hvor er mine? Mig kastede de ud paa den aabne Landevej i en Kudskefrakke; hvorfor kom de aldrig siden? Jeg har kaldt paa dem i mange Aar og ventet paa dem; jeg vilde ikke lade mig mærke dermed, nu er hun der, med Solskin og Varme, saa siger Du, jeg er paa fejl Vej. — Det lysner, jeg voxer stor, naar hendes Øjne se paa mig, jeg forlanger jo ikke andet, end at det blot skal blive ved. Aa, ryst ikke paa dit Hoved, hvorfor vil Du lægge en kold Haand over det, som banker herinde. Jeg bliver aldrig glad, hvis Du tog det fra mig, som jeg nu har faaet."

Saaledes fortsatte han i det uendelige; den Stumme havde pludselig faaet Ord, den Tavse var bleven veltalende; han bragte Jens Hammer til at tie, for at han ikke skulde aande over det Korthus, han havde bygget sig og hvori han drømte.

Hvad kan der vel fortælles om disse Drømme, som atter og atter gjentoges med de samme Optrin og skabte den samme Lykke? I tre Aar regnede han Dagene efter de flygtige Øjeblikke, hvori han saa hende komme tilsyne og igjen forsvinde inde i Hulvejen. Klara lod til at finde Smag i denne Adspredelse; hun besøgte ham troligt, hørte paa ham, talte til ham, lod sig indhylle i hans Tilbedelse, bragte ham til at skjælve ved et Skuldertræk eller et spottende Smil, og drog ham til sig igjen ved de bløde Kjærtegn, hun forstod at lægge i sin Røst, naar det behagede hende. Som Fristeren førte hun ham til Bjærgets Tinde og lod ham i det ene Øjeblik overskue Alverdens Herlighed, for i det næste at styrte ham ned i Afgrunden. Det var et Skuespil, rigt paa de forskjelligste Optrin og dog uden synlig Handling for alle andre, end de To, som havde Roller i det.

Engang faldt det hende ind, at hun vilde være han

Lærer. „Jeg bliver ikke kjed deraf," forsikkrede hun, „jeg gjennemfører alt, hvad jeg beslutter; jeg har en uhyre Energi, en sand Jernvillie. Jeg vil lære Dig, Du stakkels Vilde, hvad jeg ved og Du ikke ved, er Du saa fornøjet?"

Jens saa over paa Hammer; han manglede Ord til at tolke sin Lykke. Klara holdt ogsaa trofast ud, ifølge sin Jernvillie, hele fire Timer tilende. Saa blev den Sag opgiven.

Næste Vinter gik Jens til den gamle Præst, som havde fulgt ham med Interesse og holdt meget af ham. „Lær mig Noget," sagde den unge Hyrde, „jeg har Tid til at arbejde nu i de lange Vinteraftener."

„Hvad vil Du lære, min Søn?"

Jens vovede ikke ret at komme frem med det, han tænkte paa. Han stod og drejede paa sin Hat og rømmede sig.

„Jeg vil helst lære at være Mozart," svarede han endelig, „men kan det ikke ske, saa lær mig, hvad I selv vil." —

Han læste, skrev og regnede, han arbejdede og smilede tilfreds, naar den gamle Jens roste ham.

„Det forslaar ikke, Fatter!" svarede han og rystede paa Hovedet. „Der vil mere til, om det skal blive til Noget; jeg har en lang Vej for mig, men ogsaa et Maal, og jeg bliver ikke træt."

Klara lod ham ofte komme op paa Herregaarden for at benytte hans Tjeneste; hun tog ham med i Drivhuset og viste ham, hvorledes han skulde pleje hendes Blomster; han red til Byen for hende efter Modepynt, han besørgede i Smug en Mængde smaa Billetter, Gud ved til hvem, hun behøvede blot at forlange, saa forsvandt han, løb, fløj afsted og bragte tilbage, hvad hun ønskede, det var en

Hunds Hengivenhed, der aldrig blev træt, en Slave, der adlød ethvert Vink, uden at bryde sig om at vide Grunden.

„Du maa vænne Dig til min Tjeneste," sagde hun, „naar jeg faar mit eget Slot, skal Du være Lakaj, nej fy, Hushovmester; læse ud af mine Øine, hvad jeg ønsker, medens jeg sidder i min store Sal, omringet af mine hvidklædte Terner, der baldyre og spille paa Harpe og synge Kæmpeviser for mig. Det kan blive herligt!"

Der var noget i dette Billede, som mishagede ham, mest paa Grund af den Plads, han selv fik deri; han blev stille og sørgmodig den øvrige Del af Dagen, men tav og forrettede sin Gjærning. Han troede paa alt, hvad hun sagde, han gav sig selv, som han var, hvorledes skulde han da forstaa denne kunstlede Barnagtighed, dette hyklende og irriterende Spil, som kom ham imøde i et Sprog, der var Musik, og med en fortryllende Ynde i Udtryk og Bevægelser. Erindringen herom var hans Ensomheds Poesi, hans Hjærtes Næring, hans Tankers Stof.

Tre Aar havde denne Drøm varet, da Jens en Sommerdag, medens han stod paa Højen og ventede Klaras Vogn, saa en Tjener komme ridende op fra Hulvejen og vinke ad ham.

„Du skal strax møde paa Gaarden hos Frøkenen," sagde han. „Hun skikker mig tilhest efter Dig i denne bandsatte Hede. — Har Du forstaaet Ordren? — Kom og spænd mig den Buggjord fastere om min Hest. — Hvad saa mere? Der var Noget endnu, jeg skulde Dig. Djævelen selv kan ikke huske alle de Ærinder, hun jager os afsted med. — Det er sandt, jeg skulde hilse Dig og sige, at Du maatte trække dine bedste Klæder paa. Tag nu Benene med Dig, Jens Faderløs!"

Efter denne Besked gav Tjeneren sig til at fløjte og red hjem igjen til Herregaarden. Jens skyndte sig ind i Hytten; da han atter kom tilsyne, var han iført sin bedste

Stads, en grøn, kort Trøje, besat med to Rækker forsølvede Knapper, under Trøjen en højrød Vest, ligeledes med to Rækker forsølvede Knapper, og saa lang, at dens hvide Foder paa Ryggen naaede en god Haandsbred nedenfor Trøjen. Skjortekraven var bøjet tilbage over et blaat Halsklæde. Han var dernæst iført et Par gule Skindbuxer, sammenspændte under Knæerne over lange blaa Uldstrømper, og store, jernbeslagne Sko med tykke Saaler, som af langvarig Tørke og sjælden Brug bøjede deres Spidser ivejret. Han saa lidt uheldig ud i denne Pynt, Antinous i en Narredragt, men det begreb han ikke; hans mørke, lokkede Haar flagrede, hans blaa Øjne straalede, medens han skyndte sig op ad den bugtede Gangsti til Gaarden.

Solen brændte, Firbenene løb hen over det gule Sand og forsvandt inde under Stenene i Grøften, Lærken sang, en krydret Luft trængte ud fra Skoven, hvor en Kulmine sendte en fin og blaalig Røg ivejret.

„Hvad mon jeg skal forrette idag?" tænkte Jens, — „bringe Brev igjen over til Naboens Herregaard; det har jeg nu gjort hver Morgen i den sidste Maaned. Der bor hendes Fætter; han er lykkelig, rig, mægtig, anset, har baade Fader og Moder, han kan ogsaa ride over og se hende, saa ofte han vil, men han er mager, visten og gul, som det falmede Blad; jeg vil dog ikke bytte med ham, jeg har mine glade Sange, mine stærke Arme. — Gudfader være lovet og priset!" raabte han i en Følelse af pludselig Henrykkelse, „meget har de taget fra mig, og kun ringe blev min Lod, men jeg fik til Gjengjæld en Lykke saa stor, at den vejer alt det andet op. Hun er mere end Fader og Moder, hun er kommen til mig for det Godes Skyld, det mærker jeg vel, thi hver Gang jeg ret inderlig tænker paa hende, folder mine Hænder sig af sig selv og jeg føler Lyst til at bede."

Det var hans Tanker, medens han med drabelige Skridt vandrede ind igjennem Skoven til Herregaarden.

Der var Fest deroppe den Dag. I Gaarden stode Kudske og Lakajer og mønstrede de forskjellige Herskabers Vogne; oppe fra Værelserne lød Latter og Samtaler, i Spisesalen klirrede Glas og Sølvtøj, medens Middagsbordet blev afdækket. Paa den aabne Altan hvilede en Kreds af unge hvidklædte Damer, henstrakte i deres Gyngestole.

Jens stod lidt og saa paa alt dette, da han kom indenfor Porten. Derpaa sneg han sig langs med Muren forbi Hovedbygningen.

„Hvor er Frøkenen?“ spurgte han en Tjener, som stod og meddelte en Kammerat sine Bemærkninger over ham.

„Hvad kommer det Dig ved, Sultenmads?“

„Hun har skikket Bud efter mig,“ svarede Jens sagtmodig.

„Saa er hun oppe i Salen, eller ude paa Altanen, medmindre hun er gaaet ind i Skoven; det kan ogsaa gjærne være hun sidder og drikker Kaffe nede i Haven.“

„Frøkenen er nede ved Drivhusene,“ yttrede en anden mere medlidende Sjæl, og Jens gik ind i Haven.

Der fandt han Klara, klædt i en Sky af Flor og Kniplinger, lænende sig til en Herres Arm, over hvilken hun havde foldet begge sine smaa Hænder. Hun saa ham ind i Øjnene og bøjede sit Hoved henimod hans Skulder. Jens kom nærmere, uden at de lagde Mærke til ham.

„Ja vist!“ sagde Klara med denne bløde og foraarsfriske Stemme, som altid havde funden Gjenlyd i Hyrdens Hjærte, „det er en stor Synd, jeg har paa min Samvittighed, men naar jeg nu skrifter ærligt for Dig, saa bliver den mindre. Han interesserede mig virkelig til en vis

Grad; han levede af at se og høre paa mig, jeg var hans Religion, hans Gud, og jeg gik jo derhjemme og kjedede mig. Hvad skulde jeg finde paa? Det var altid Et og det Samme; det kunde jeg ikke holde ud, vel? — Husker Du, Du har selv sagt, at en Natur som min trængte til Adspredelse og behøvede rigelig Næring. Du har idetmindste skrevet det i et af dine søde Breve; saa tog jeg tiltakke og morede mig med ham, saa godt jeg kunde. Du smiler, Du tier, er der vel egenlig noget Ondt deri?" tilføjede hun med et straalende Blik paa det blege, rynkede Ansigt, som betragtede hende. — „Men se, der har vi ham jo, Du er altsaa ikke vred, vel? — sig nej, sig strax nej! hører Du!"

Herren satte sin Lognet for Øjet, idet han vendte sig halvt om mod Jens og betragtede ham med en ubeskrivelig Ringeagt.

„Vred!" gjentog han og trak paa Skuldrene, „det vil sige jaloux, og det paa den Tingest der! Nej, min Kjære! det er jeg i Sandhed ikke, dertil er han alt for umulig."

„Jens! kom herhen!" raabte Klara, „skynd Dig, jeg har en Nyhed at fortælle."

Jens havde set og hørt Alt, intet Ord af Samtalen havde undgaaet ham; han stod lænet op til et gammelt Æbletræ, sunken tilbage mod Stammen. Han var meget bleg, hans Øjne stirrede stive og udtryksløse frem for sig, medens han vædede sine farveløse Læber med Tungen.

„Men saa kom dog," vedblev Klara og gik ham et Skridt nærmere, „jeg er i Dag bleven trolovet med denne Herre, min Fætter, Hofjægermester Fersen til Billesborg; det var til ham, Du bragte alle mine mange Breve."

Han smilede, Hofjægermesteren stirrede paa ham med

en ufordulgt Ringeagt, medens han tændte sig en frisk Cigar. Jens rystede, greb med begge Hænder omkring Hovedet og brast derpaa pludselig ud i en vild og slingrende Latter. Det er umuligt at finde noget Udtryk for denne Latter. Der lød et saaret Dyrs Skrig igjennem den, alt, hvad der er Klage, Smærte og Lidelse, røbede den, derefter gik dens krampagtige, udholdende Toner over til et Hvin, som udtrykte hele Vanvidets Ubevidsthed, der hvilken han viste et fortrukket Ansigt og glasagtige, flørede Øjne. Han famlede med begge Hænder i Luf vaklede et Øjeblik frem og tilbage, og sank derefter tavs og lydløs, som truffen af et Kølleslag, ned foran den unge Dames Fødder.

Klara samlede sin Kjole, undgik forsigtig at komm Berørelse med den Faldne, og løb hen til Drivhuset fc kalde paa Hjælp.

Jens blev baaren ud af Haven; han saa sig om, tavs og udtryksløs, som om ethvert Spor af det stedfundne Optrin var fuldstændig udslettet i hans Erinding; lidt efter brast han atter i en vedholdende Latter, som gjentoges, medens de lagde ham paa et Knippe Halm i en Høstvogn og kjørte ham tilbage til Jens Hammers Hytte.

„Hvad har I gjort ved min Dreng?“ spurgte den gamle Hyrde, da han nogle Dage efter kom op paa Herregaarden. „I har jo taget hans Forstand fra ham. Han sidder derude som et lille Barn og roder med en Pind i Sandet, taler sjældent og giver ikke Agt paa Noget; af og til griber han sig med begge Hænder om Hovedet, som det gjorde ondt derinde, og saa brister han i en Latter, s bringer mig Taarer i Øjnene.“

Der var Ingen, som sagde Jens Hammer, hvad der var sket; han gik i sin Grav uden at faa det at vide. Jens bedredes efterhaanden saa meget, at han blev Hyrde i den Gamles Sted. Han lod Hytten oppe paa Bakken forfalde

og byggede en anden inde paa det mørkeste og mest uvejbare Sted i Skoven. Som den saarede Hjort søgte han Skjul og Ensomhed for at dø. Her kunde man finde ham siddende mellem Buskene med blottet Hoved, sammenfiltret Haar, blege indfaldne Kinder, klædt i en sønderreven Faareskindskofte og stirre stivt frem for sig i Luften. Naar han troede sig ubemærket, hørte man ham fortælle sig selv Brudstykker af Eventyret om Prindsen, altid det samme. Den Festdag paa Herregaarden havde for bestandig lammet hans aandelige Evner, han var ikke mere istand til at knytte to Tanker til hinanden. Alt, hvad han sagde, endte med en gjennemtrængende Latter, under hvilken hans Ansigt fortrak sig i et Udtryk af Lidelse, derefter skjulte han sine Øjne med begge Hænder og blev siddende en Stund med Hovedet bøjet ned mod Knæerne. En stor og langhaaret Hund med Jernhalsbaand fulgte ham, hvor han gik, Skridt for Skridt. Naar Jens laa inde i Tykningen, halv skjult af Slaaen- og Brombærbuskene, satte den sig ned foran ham, hæftede sine store og klare Øjne paa ham med et hengivent og gjennemtrængende Udtryk; maaske søgte den under disse lange Timers uafbrudte Tavshed at danne sig en Forestilling om Ulykken, der tyngede paa Jens. Naar han brast i Latter, listede den sig nærmere til ham og saa omkring til alle Sider, som om den vilde paakalde Hjælp. I lang Frastand lød denne Latter ud over Egnen og gav Gjenlyd inde i Skoven; de, der hørte den første Gang, standsede, lyttede eller flygtede og troede, at det var et vildt Dyrs Skrig, som trængte sig til dem.

En Dag kom en Herskabsvogn kjørende ind i Præstegaarden. Tjeneren aabnede Døren og hjalp med stor Varsomhed en ældre Herre ud, hvis Fødder vare indhyllede i lodne Støvler. Han bevægede sig med Møje et

Par Skridt henimod Døren, hvor Præsten stod og hilste paa ham.

„Jeg ønsker at tale med Dem i Enrum," sagde den Ubekjendte og nikkede uden at tage Rejsehuen af. — „Lidt forsigtig, lidt forsigtig!" vedblev han, idet de gik over Dørtrinnet. „Jeg lider af Podagra og taaler ikke nogen hurtig Bevægelse." Han tog Plads i Lænestolen, saa sig om og spurgte derefter Præsten, hvad han vidste om det fremmede Drengebarn, som en Pintsemorgen laa henlagt udenfor Kirkedøren.

Den gamle Præst var død; den nye vidste ikke stort at fortælle om Sagen.

„I maa gjøre Jer megen Umage og skaffe mig nøjagtig Besked," sagde Herren, „maaske tager jeg Hittebarnet med mig; i saa Fald skal baade hans og eders Lykke være gjort."

Præsten hentede Kirkebogen og fandt efter lang Søgen det Sted, hvor Barnets Daab, dets Navn og Fadder stod indført. Det var alt, hvad han kunde meddele; men den gamle Klokker levede endnu, efter ham blev der sendt Bud, og han kunde erindre mere. Kudskefrakken, hvori han havde ligget indhyllet, blev ogsaa bragt tilveje; imidlertid sad den fremmede Herre og greb sig vexelvis til de syge Ben og nikkede tilfreds og gned sine magre Hænder, der vare besatte med store og kostbare Ringe. Strax efter kjørte han og Præsten ud paa Heden, hvor Jens vogtede Faar. Hunden gøede, Jens saa ivejret; han sad som sædvanlig og skrev med en Pind i Sandet. Det var varmt den Dag; han havde knappet sin Faareskindspels op, indenfor kom hans nøgne Bryst tilsyne. Den Fremmede standsede og betragtede ham længe i dyb Tavshed. Jens vedblev at skrive, hans Læber bevægede sig, han hviskede. Pludselig hævede han sit Hoved, strøg Haaret tilside og saa stivt og gjennemtrængende paa den Fremmede.

„Det er hendes Øjne," hviskede Herren, „hendes Pande og hendes Smil."

„Hvis Øjne, mener Deres Højvelbaarenhed?"

Den Fremmede maalte Præsten fornemt og tilbagevisende. — „Hendes, det gyselige Uhyre, som bedrog mig," svarede han endelig. „Sagen har sin Rigtighed, selv Vorten der paa Halsen. Det er umuligt at tage fejl."

„Jeg har ogsaa en daarlig Fod ligesom J," sagde Jens og slettede de Tegn ud, som han nylig havde tegnet. „Det kommer af, jeg maa skynde mig at løbe med de mange Breve over til Hr. Hofjægermester Fersen til Villesborg; men Prindsen var nok ikke saa tosset, som han saa ud til; de andre toge deres Træsko af, han beholdt sine paa, medens han gik hen ad det kostbare Tæppe. Saa lagde han sit Hoved i Prindsessens Skjød, hun lyskede ham og tog hans Guldring fra ham. — Jeg beder Jer saa mindelig, giv mig min Guldring igjen, men lad Jens Hammer ikke faa det at vide. Du skal takke Vorherre, men ikke bede om noget, plejer han altid at sige."

„Deres Højvelbaarenhed har truffen Jens i et heldigt Øjeblik," hviskede Præsten, „det er sjældent, han taler saa meget paa én Gang."

Den Fremmede stod i dybe Tanker. „Hvor han er ækel og modbydelig," sagde han endelig og vinkede ad sin Tjener. „Kom og hjælp mig tilbage til Vognen."

Præsten troede, han skulde kjøre med, men den fremmede Herre lod Døren lukke, da han havde sat sig. Kudsken smældede med sin Pisk, og Vognen forsvandt nede i Hulvejen, medens Præsten, maalløs og forbavset, stod og stirrede efter den.

Flere Aar efter kom en anden Vogn kjørende op ad den samme Hulvej. En Dame steg ud og gik henimod Højen, hvor Jens sad skjult imellem Stenene med den tro Hund foran sine Fødder. Damen var Klara Fersen.

Hendes mørke Dragt og sorte Hat bidrog maaske til at gjøre Ansigtet blegere, hvoraf al Ungdom lod til at være forsvunden, og i hvis magre Træk hist og her en Rynke viste sig, fin og skarp, som skaaren med en Kniv. Hendes Gemal var død efter to Aars Ægteskab; man sagde, at deres Forhold ikke havde været lykkeligt; han efterlod hende en fyrstelig Formue og et lille sygeligt og vantrevent Barn, hvis Dage syntes at være talte. Da hun kom hen til de hvide Sten, standsede hun foran Jens og betragtede ham tavs og forskende. Det var tydeligt, at han ikke havde den ringeste Forestilling om, hvem hun var; han smilede og fortsatte derefter sit Arbejde, som bestod i at tage en Haandfuld Sand op fra Jorden og gnide det i begge Hænder, til det drysfede ud imellem Fingrene.

„Kjender Du mig?" spurgte hun.

Han saa ivejret. „Jeg skal være Mozart," svarede han, „naar de skulle stille Tableauer." Efter disse Ord brast han i en Latter, hvis hæftige og trøstesløse Udtryk Aarene efterhaanden havde dæmpet og mildnet. Hun rystede sørgmodig paa Hovedet, og gik nogle Skridt op paa Højen og støttede sig til Sippes Sten, medens hun saa ud over Egnen. Det er vanskeligt at bestemme, hvilken Erindring der var den mest fremherskende hos hende, medens hun stod deroppe med bøjet Hoved, sammenknugede Hænder, bestinnet af den nedgaaende Sol, der kastede sit røde Lys hen over Stenene og den Vanvittige, som var ivrig beskjæftiget med at rulle Sand mellem Hænderne.

„Jeg er Prinds Karl af England," raabte Jens pludselig, „jeg fik min Guldring igjen og jeg sidder her midt i mit Kongerige. Se, se! Alle knæle de for mig, jeg har, hvad mit Hjærte begjærer." — Han tav lidt og strakte Hænderne op mod Klara. „I maa ikke staa paa den Høj," vedblev han blidt, „det kunde gaa Jer, som Sagnet

fortæller om Sippe: „Den skal blive til Sten, som bryder den Fattiges Fred."

Klara bøjede sig ned mod ham, hendes Øjne bleve vaade, medens et smærtefuldt Smil gled hen over hendes Ansigt.

„Sagnet er opfyldt," hviskede hun og lagde begge Hænder paa sit Bryst, — „han jubler, han har sit Kongerige, og jeg — det er blevet til Sten herinde altsammen."

Jens hørte ikke, hvad hun sagde, han sad og lo og trillede Sandet mellem sine Hænder.

Pater Peder.

Fortælling af Carit Etlar.

Bim, bam! bim, bim, bam! det var den Lyd, der hørtes fra alle Riberbyes Kirker og Klosterklokker, anden Uge efter Paaske, i Naadens Aar 1645. Folk stod i Klynger paa Gaden og talede og spurgte om et og det samme. Ved Bispegaarden var der strøet et tykt Lag Lyng hen over den toppede Stenbro, for at ikke Lyden af de gaaende skulde høres. Jernkjæderne, hvormed Byvægterne plejede at spærre Gaden om Natten, vare ikke tagne bort i de sidste to Døgn, og enhver, som vilde forbi Bispens Hus, blev spurgt om sit Ærinde.

Hvad er der paafærde, hvorfor blive Klokkerne ved at ringe, hvorfor synge de Messer og brænde Røgelse foran Helgenbillederne i Kirkerne, hvorfor gaa alle disse blege Prælater og Munke med Hænderne stukne ind i Ærmerne, langsomme Skridt og grædefærdig Mine fra Kloster til Kirke og hjem igjen? — Byens Biskop, den ærværdige og lærde Herre, Henrik Stangeberg til Beierholm, ligger for Døden. I Mandags stiftede han sin Aartid, ifølge hvilken der fra nu af og til Verdens Ende skulde læses Sjælemesse for ham i vor Frue Kirke, i det gule Kapel, der tilhørte Sanct Lambert, Byens Patron og Skytshelgen, hvis forgyldte Billede Præsterne i Stormvejr bare i Procession ned til Stranden, for at han skulde stænde paa

Søen, naar den gik for højt op over Engene. For Henrik Stangebergs Vedkommende havde Helgene fra nu af faaet den Bestilling at bede Vorherre tilgive Bispen hans Skyld i Live og korte hans Pine efter Døden. Denne Ulejlighed betalte nylig en Adelsmand med 40 Mark lybsk. Henrik Stangeberg var resolut, han gav 62 Mark, men saa skulde Messen for ham tillige gjentages i Korsbrødrekirken, ved Christi Legems Alter. Menigmand slap billigere til de kjære Helgeners Hjælp, men betales maatte der dog. For Enhver, som døde i Sognet, holdt Præsten en Sjælemesse, derfor gav Familien en fed Oxe eller en Malkeko; to gode Kalve kunde ogsaa gjøre det, og disse fik da Lov til paa Begravelsesdagen at spadsere med ind paa Kirkegaarden, og bleve førte foran Følget, medens Liget, efter den Tids Skik, bares rundt om Kirken, før det sænkedes i Graven.

Igaar blev Henrik Stangeberg berettet, en stor Processjon drog syngende ud fra Domkirken med Røgelsekar og tændte Vokslys, for at bringe ham de to Sacramenter, Hostien og den hellige Olie. I Dag skulde der gaaes Korsgang gjennem Byen og rundtom Liliebjerget, saadan hed den Banke, hvorpaa Domkirken var bygget; det var endnu en større Fest, altsaa ogsaa Aarsag til at ringe og kime med Klokkerne.

Korsgang var ellers en gammel katholsk Skik, som gjentoges hver Palmesøndag, Paaskedag og Onsdag før Christi Himmelfart, og bestod i, at alle Gejstlige fra Byen og det nærmeste Land samledes til en stor Processjon foran Domkirken, hver Munkeorden med sin Kirkefane og sin Kirkes Relikvarier, eller de smaa Æsker, Krukker, Kokusnødder, Strudsæg og forgyldte Monstranser, hvori Helgenlevningerne forvaredes. Naar alle vare samlede, begyndte Processionen at gaa rundt om Kirken fra Øst til Vest, og derfra videre ud paa Landet, for at signe Mark

og Korn, eller ned til Slottet, naar Festen fandt Sted til Ære for Kongen, eller hist og her hen, naar det gjaldt om at samle milde Gaver til Kirken. Foran Toget bar en Munk et uhyre Kar, fyldt med Vievand, som han med et Ris stænkede ud over Mængden. Derefter fulgte Kannikerne i deres Røklin, men foran Relikvarierne bare de Lys, hvorved der blev iagttaget en vis Rangfølge, saaledes, at de smaa Helgener, som ikke kunde rose sig af videre Søgning, beskedent maatte nøjes med et lille Lys eller en Lampe, medens der foran de store gik en Dekan med en trearmet Sølvstage, hvori der brændte tre dryppende Vokslys, af dem til seks paa Pundet.

Efterhaanden som Toget skred frem gjennem Gaderne, sluttede Mængden sig til det, Store og Smaa, Fornemme og Ringe, To og To, alle bedende, alle syngende, saa højt og saa godt enhver formaaede.

I Dag var der paa syv forskjellige Steder, eller Stationer, i en vis Afstand omkring Domkirken oprejst Kors, foran hvilke Processionen standsede og læste Messe, før den drog videre. Relikvarierne bleve førte frem under smaa Baldakiner, baarne paa fire Stænger og omgivne af Kordrenge, der ringede med deres Klokker og svingede Røgelsekarrene.

En af Munkeordenerne bar et Træbillede af Sancta Gertrud, Karl den Stores Søster, som havde sit Kapel i Domkirken; hun blev vist frem paa Enden af en høj Stang, klædt i rød Atlaskes Robe, som endte i brede, udtungede Guldborter, en lang, hvid Lilie i Haanden, og omkring Ansigtet, der var sminket snehvidt med yndige, lyserøde Kinder, en Glorie af Guldblik, som flimrede og straalede i Sollyset. Naar Munken, der bar hende, havde gaaet en Stund, saae han ivejret og drejede paa Stangen, for at den hellige Dame skulde have den Fornøjelse ogsaa at se lidt over til den anden Side.

Solen skinnede, Sangen lød smukt og højtidelig gjennem den klare Luft, og Vinden bar Duften af Røgelseskarrene omkring i Gaderne. Den Del af Folket, som ikke sluttede sig til Processionen, laa knælende langs med Murene, nogle næsegrus, med udstrakte Arme. Fra alle Døre hilste Kvinder og Børn og viftede med deres Tørklæder; Glughullerne, som tjente i Stedet for Vinduer, vare fyldte med Tilskuere. Hundene gøede og hylede.

Hvad der i Dag gav Processionen noget særdeles tiltrækkende, og mere end ellers fængslede den almindelige Opmærksomhed, var en Mand, som gik alene i Rækken, nærmest efter Helgenlevningerne. Han bar en spids, sort Hue og var blottet til Hoften. I Haanden havde han et lille, tykt Træskaft, hvortil der var flettede tre Snore, hver med en pigget Kugle i Enden. Naar Toget undervejs standsede foran de omtalte Kors, eller ved en af Kirkerne, begyndte Manden at pidske sig ubarmhjertig med Svøben, stønnede og sukkede, men piskede igjen, og de ophovnede og blodige Strimer, Slagene efterlode paa hans nøgne Ryg og Skulder, vidnede om, at han slog til med Kraft.

Denne Mand hed Paul Teiste, og havde „af Iver og Nidkjærhed" stukket sin Morbroder ihjel med en Uldsaks. Hans Dom blev paa Bispens Bøn forandret dertil, at han skulde piske sig selv fra Domkirken igjennem Byen og derefter gjøre en Pilgrimsfart ned til Sanct Jakob i Spanien. Paa denne lange Rejse maatte han ikke medtage Penge til sit Underhold, heller ikke bede Godtfolk om noget, men nok modtage, hvad de frivillig vilde give ham. Der var endnu det formildende ved Dommen, at Bispen lovede fyrretyve Dages Aflad til enhver, som tog sig af Synderen.

Saadanne Bodsøvelser havde tidligere været meget almindelige. Ved de store Kirkeprocessioner i Tydskland og Frankrig gik der, medens Flagellanterne og Beghar-

derne endnu nøde nogen Kredit, en Skare Pøniterende i Spidsen for Toget, blottede til Beltestedet, og pidskede sig selv af Hjertenslyst. Man fandt, at Processionen vandt, ved at forene det højtidelige med det interessante.

I Dag havde Pavl paa sin Bøn faaet Lov til at fuldbyrde den første Del af Straffen, derefter skulde han gjemmes til i Morgen, og saa skikkes bort paa den lange Rejse.

Fra Liliebjerget drog Mængden til Bispegaarden for at læse Messe der. Relikvarierne bleve holdte ivejret, efter at deres Fløjels Overtræk var taget af dem. Vinduerne stode aabne, Henrik Stangeberg viste sig, ligbleg, forfærdelig mager, understøttet af to Klerke, hans Øjne syntes at være lukkede, hans Hoved var sunket ned paa Brystet; gjentagne Gange søgte han under Bønnen at gjøre Korsets Tegn, men Haanden gled mat og kraftesløst ned igjen. Munkene sang, Folket tav, de følte, at de stode foran Døden. Endnu inden Messen var endt, blev Bispen ført tilbage fra Vinduet igjen, han mægtede ikke at holde sig oprejst længer. Processionen drog bort til det hellige Korses Kapel udenfor Byen, og det blev atter stille i Gaden.

Der var forskrevet en Munk fra Leyden, Blasius hed han, berømt og kyndig som Læge, han havde tilbragt hele den sidste Maaned i Bispens Hus, kom og gik og prøvede alle sine Urtedrikke paa den syge, men uden Virkning. Straks efter Middag kaldte Blasius Kannikerne, som laa og bad omkring Crucifixet i Forværelset, ind i den syges Kammer, de skulde holde Bøn derinde. Døden nærmede sig, der var ingen Frist længer.

Henrik Stangeberg laa paaklædt i en højrygget Træstol med lukkede Øjne og foldede Hænder, han vilde ikke gaa til Sengs. Den krogede Næse syntes at være bleven længer under Sygdommen, Øjnene vare omgivne med en sortebrun Skygge, Læberne blaalige og sammentrukne,

alt var visnet, henfalden og tilintetgjort i denne Skikkelse, kun hans brede og høje Pande vidnede om Mandens tidligere Bestemthed og Kraft.

Henimod Aften kom en Munk ovre fra Sortebrødreklostret og bad om at faa Bispen itale. Henrik var alene og lod ham komme.

Munken traadte tøvende og ængstelig ind, hans nøgne Fødder bevægede sig listende og lydløse over Stengulvet. Han bøjede sig over mod den syge og hviskede:

„Højærværdige Fader! vi har nu prøvet alt, hvad vi vidste at finde paa, Læg og Helgen blev kaldt til Hjælp, ligemeget hjalp det, der er kun et Raad tilbage. — Jeg har i Nat havt en underlig Drøm. Nede i Gyden ved Horstorg Port boer en Kvinde, Lene Kryk er hendes Navn; det forekom mig, hun stod for Eders Seng og læste og gav Jer noget Pilleri, som gjorde Eder karsk igjen. Om I nu skikkede Bud og prøvede hende, siden al anden menneskelig Kunst ikke forslaar."

Henrik Stangeberg saa ivejret og rystede med Hovedet:

„Hvad siger I der?" hviskede han, „den Malene skal være en slem Kvind, som omgaaes med Kogleri og uguddeligt Væsen; jeg er i Naadens Stand nu, det være langt fra mig at prøve hendes Kunster. — Gaa! I mener mig det godt, jeg ved det, lad mig være alene."

Munken bøjede og korsede sig, kysfede Tæppet, som laa over Bispens Fødder, og forlod Kammeret.

Der gik atter en Tid bort, hvori alt var stille. Udefra lød den dæmpede Lyd af Klokkerne, og lidt af den synkende Sol faldt ind i Kammeret. Bispen bankede paa Bordet, en gammel Mand kom tilsyne.

„Er der nogen der ude? — de ere gaaede alle sammen! — saa før hende ind, som venter i Kammeret, og pas vel paa, at ingen kommer, mens hun er her; naar

hun gaaer, skal Du vise hende ud af den lille Laage, og give Agt paa, at ingen ser det."

Manden bøjede sig og kom tilbage med en Kvinde, støttet til en tyk Hasselstok og indhyllet i en brun Halvkaabe, som skjulte det øverste af hendes pjaltede Dragt. Omkring Hovedet havde hun et stribet Klæde, som dog ikke hindrede enkelte Totter af et graaligt og stridt Haar fra at falde ned over Panden. Ansigtet var barskt og gjennemfuret af dybe Rynker. Der dvælede et Udtryk af Ondskab og Skadefryd omkring hendes indfaldne Mund, da hun traadte hen til Biskoppen og stirrede stift og ufravendt paa ham.

„Jeg mindes hende ikke, Moer Malene, hun kom saa sjældent til Kirke," sagde Henrik Stangeberg, „men jeg har hørt Tale om hende og ladet hende kalde, fordi Folk sige, hun er en klog og erfaren Kvinde. Kan hun hjælpe mig til min Helsen igjen, skal hun blive vel forskyldt og faae gode Dage herefter."

Malenes spottende Smil tog til i den Grad, at hendes brune og afbrukne Tænder kom tilsyne; hun vedblev at stirre paa Henrik Stangeberg, men svarede ikke.

„Naa tal!" sagde Bispen utaalmodig. „Hvorfor svarer hun ikke?"

„Jeg staar og undres over, at det er kommen saa vidt med Jer, at I maa søge Raad hos mig, I, som dog har den kloge Doktor fra fremmede Lande, I, som har Vorherre og alle Hellige at ty til. — Vil ingen af dem hjælpe Jer? — nej, de vil ikke, naadige Herre! — — jeg ikke heller. — Om jeg kunde læse og kogle over Jer, min Tunge skulde raadne, før jeg mælede et Ord, om jeg vidste et Raad, en Lægedom, min Haand skulde visne, før jeg flyede Jer det. Mens de holdt Messe og Bøn der nede i Dag, stod jeg henne bag Hjørnet og kradsede paa Muren med en Krageklo, og bad Djævelen pine og slide i Jeres

Hjerte, som Kragebenet sled paa Stenen, for al den Ulykke I har bragt over mine. — I ved ikke af mig at sige. — I mindes ikke min bævende Røst, I har dog hørt den før; det var min Moder, Sidsel Kryk, som sad og solgte Honning den Markedsdag til vor Frues Fødsel. Det blev bevist, at hendes Honning var forfalsket; det kan gjerne være, men hun solgte den, som hun havde kjøbt den, det svor hun paa inden fire Stokke, og I sagde, hun svoer sig Meen; saa var hun leveret. — Hun bad om Naade, hun slæbte sig hen ad Stenene for at naa Eders Knæ, I sparkede hende bort og rystede paa Hovedet. Hun blev dømt efter Ribe Ret, jeg ved det nok, men I var dog Mand for at kunne frelse hende, om I havde villet, det havde blot kostet Jer et Ord, da de gravede hende levende ned under Galgen med en Ballie over Hovedet. Vort Smule Gods gik til Kirken, den Mund gaber højt og kan sluge alt; vi vankede om og tiggede og sang til Julehelligdag for Godtfolks Døre og sov tiere paa den vildene Mark, end under Kristentag. — Fanden foer i mig den Dag, de slæbte min Moder afsted til Banken, mit Sind blev haardt og ondt, og hver Gang jeg siden tænkte paa Jer, ønskede jeg Jer alle Djævle i Livet, og hver Gang jeg siden saae Jer ride forbi i Fløjels Saddel og den røde Hue, stod jeg og tænkte paa, om der dog aldrig skulde komme en Stund, hvor jeg kunde lægge en Sten ivejen for Jer. — Saa skikker I nu selv Bud efter mig, — jeg kunde læse Jer til Helsen og Førlighed igjen, jeg ringe Kvind kjender de stærke Ord, som stiller Blod og døver Sværd og binder Ild, jeg har ikke givet mig Fanden i Vold omsonst, men jeg gjør det ikke. — I har ladet Tjeneren skyde Slaa for Døren, der kan ingen komme herind, det forbød I jo, jeg er alene hos Jer, jeg skal ret straks se Jer dø, jeg skal hviske Jer Djævelen i Øret, naar I er paa det sidste. — Krads, Krageklo, krads! jeg skal mane Jer Helvede til, jeg! — Sidst,

jeg var til Altergang gjemte jeg Hostien paa min Tunge og spyttede den ud over min venstre Skulder, da jeg kom til Stejlebakken, saa hører man ham til med Hestefoden. — Hvorfor ryster I og spiler Øjnene op, højværdige Herre? — I vil gjerne banke paa Bordet og kalde paa dem, aa nej, aa nej! vi to ville blive her alene. — Krads, Krageklo, krads! pin ham, gjengjeld ham hver dryppende Taare, vi har fældet. Slaa Ring om ham, stik ham, Kynde, Lucifer, Basse med den spaltede Tunge! — —" Hun foer omkring paa Gulvet, bredte Hænderne ud over den Døende med forunderlige, vilde Fagter, talte sig selv i et stigende Raseri, stønnede og pustede, brast i Latter og drog Bordet tilbage, hver Gang Henrik gjorde Tegn til at kalde paa Hjælp. Omtrent en Time senere bankede hun paa Døren, da var Skumringen begyndt og Sygeværelset næsten mørkt.

„Nu troer jeg nok, den naadige Herre er falden i et lille Blund," hviskede hun ydmyg og sagtmodig til den gamle Tjener. „Lad mig komme hjem og hente en Urtedrik, til han vaagner igjen."

Malene Kryk blev lukket ud, men kom ikke tilbage, og Bisp Henrik behøvede heller ingen Urtedrikke mere, han var død. Tjeneren fandt ham udstrakt i Stolen, med Ansigtstræk, der syntes at være fortrukne og stivnede under Indtrykket af en eller anden rædselsfuld Hændelse.

Otte Dage efter ringede Kirkeklokkerne atter, og der gik en stor Procession igjennem Gaderne; da blev Henrik Stangebergs Lig ført fra Bispegaarden til Kapellet Bethlehem, og bisat med al den højtidelige Pragt, som tilkom en mægtig Adelsmand og Kirkens første Tjener.

Dermed var han glemt, og Kannikerne mødte straks efter Jordefærden i Kapellet, for at vælge en ny Bisp. Hver Dag kom de sammen, talte og forhandlede, uden at kunne blive enige; det var ikke blot Dygtigheden, de saae

hen til, der var Slægtskabs- og Venskabsforhold, der var fremfor alt personlige Interesser, som skulde varetages ved dette Valg. Mange og frugtesløse Forhandlinger ledede omsider til, at Domherrerne delte sig i tre Partier, som hver især kæmpede for at opnaa Valg for sin Kandidat. I Spidsen for det ene stod Hartvig Juel, Søn af Væbner Niels Juel, Stiftsbefalingsmand i Viborg han havde Frænder og Slægt ved Hoffet og nød megen Indflydelse der; det andet Parti stemte paa Decanen, den hæderlige Thomas Lange, som ogsaa tilhørte en bekjendt adelig Familie. Det tredie sluttede sig derimod om Kordegnen Jep Mundelstrup, en gammel, mild og fredsommelig Mand, som ikke holdt strængt paa at sætte sin Mening igjennem, og derfor ogsaa kunde antages at være saa meget villigere til at give efter for andres. Der blev talt for og imod, virket hemmeligt og aabenbart, intet af Partierne var i Stand til at skaffe sig den fornødne Overvægt.

En Dag, efter en lang og frugtesløs Strid i Kapitlet, rejste Jep Mundelstrup sig og slog til Lyd i Bordet. Det var første Gang, han forlangte Ordet; han sad ellers gjerne og saae ned for sig og lyttede til de andre, medens han drejede Tommelfingrene omkring hinanden.

„Nu skal jeg sige Jer min Hjertens Mening", udbrød den gamle Mand, og saa smilende omkring sig, „hvis I vil høre mig og følge mit Raad, saa ved jeg det, som kan gjøre Ende paa Striden. Der er nogle gode Venner og lærde Mænd her, som have ladet deres Valg falde paa mig, Gud ved hvorfor, jeg selv har aldrig attraaet en saa stor Ære og Værdighed. Jeg tvivler ogsaa om, at jeg er den voksen, derfor gjør jeg bedst i sige mig fra den; jeg vil ikke være Bisp, saa er der en mindre at kjævles om. Skik saa I andre Bud ned ad Tøndervej til Roager, der boer en ærlig og uvillig Mand, Sognepræsten Peder

Nielsen; han har saa vidt jeg ved, ingen Venner eller Bekjendte blandt os, lad ham derfor vælge, og den han siger ja til, skal være vor Biskop."

Da Jep Mundelstrup havde sagt dette, satte han sig ned igjen og tørrede Panden med Ærmet af sin Kutte; han havde ikke længe holdt saa lang en Tale.

Hans Forslag vakte megen Opsigt, der var noget nyt og uventet i det, noget der gav Spillerum for Planer og Intriger, kort sagt, noget, der aldeles forandrede Situationen. — Hvem er Hr. Peder? — Hvorfra stammer han? — Kjender I noget til hans Slægt, hans Fortid? — — En vidste, at han sad i smaa og knappe Kaar, en anden, at han førte adeligt Skjold, hvori der saaes et Mandshoved med en Hjelm paa, en tredie kunde huske, at han havde været indskreven ved Universitetet i Leipzig. Det var alt.

Inden Mødet endte, bleve de tilstedeværende enige i at hente den fattige Præst ude fra Roager Lynghede, og at den han valgte, skulde være Biskop i Ribe. Samme Middag steg en af Kanikerne til Hest og red ned til Hr. Peder.

Roager var den Gang kun en ringe Landsby, nogle Smaahuse, klinede op af Leer og Lyngtørv og samlede i en Kreds omkring en lille, uanseelig Kirke, uden Taarn og Klokke. Præstens Hjem laa for Enden af et Stendige, som indesluttede Kirkegaarden. Da Hr. Peder fik Kaldet, byggede han en ny Længe til Gaarden, og han havde nu levet der mange Aar i en tryg og fredelig Ensomhed, uden at bekymre sig om, hvad der foregik i Verden omkring ham.

Der var en ældre Kone i hans Hus, fed og rødmusset, med mørke Øjne, sort Haar, tykke, fremstaaende Læber og et Udtryk, som betegnede List og Snildhed. Hr. Peder selv kaldte hende for sin Husholderske, der var rigtignok andre, af hvem hun fik et endnu intimere Navn,

men Folk talte ikke gjerne herom, og lod sig nøje med at vide, at den, der vilde have noget udrettet hos Pateren, blot behøvede at henvende sig til Maren Spield, hun var Kone for at sætte alt igjennem, det vil da sige imod en Paaskjønnelse: en Ost, en Krukke Smør, et lille bitte Lam; det beroede paa enhvers Forgodtbefindende.

Der var endnu en tredie Person i Hr. Peders Hus, en halvvoksen Pige, med buget, fremstaaende Mave, kugleRundt Ansigt, smaa gnistrende Øjne, og en altid fugtig Næse. Hun tilbragte det meste af sin Tid i Lediggang, sloges med Bønderbørnene, stjal Frugt fra Haverne, stenede Ænder og Gæs, og jog Faarene ud i Dammen. Hun kaldte Husholderske for Moder, og indtog en endnu mere tvetydig Stilling i Præstens Hus end Maren Spield.

Da Søren Kannik henimod Aften red ind i Hr. Peders Gaard fandt han alle Døre aabne. Maren stod i Kjøkkenet med opkiltrede Ærmer og blodrødt Ansigt, ifærd med at ælte Knapost. Kaniken bandt Hesten og traadte ind i Stuen, hvor lille Sidsel laa paa Gulvet og pinte en Hundehvalp, som hun kjørte rundt i Halen, uden at agte paa dens klynkende Skrig.

„Motter! Motter!“ skreg hun ved Synet af den fremmede Mand.

Maren kom ind, tørrede Hænderne paa Siden af sin Kjole og glattede sit Haar, medens hun bøjede sig for den Gejstlige.

„Jeg kommer med Bud og Ærinde til Hr. Peder; er han hjemme?“

„Pater Peder!“ rettede Sidsel, som var bleven liggende paa Gulvet i den graciøse Stilling, der tillod hende at slaa de nøgne Ben op i Vejret. „Pater Peder!“

„Pater sidder og læser sit Breviar,“ svarede Maren, „han vil nødig forstyrres under Bønnen. Hvem skal jeg hilse fra?“

„Jeg er skikket fra Domherrerne i Ribe, i en sær vigtig Sag til Hr. Peder."

„Pater Peder!" gjentog Sidsel paa det ivrigste, og fægtede med Benene i Luften. Derefter fortsatte hun skraalende: „Peder Pater! Pater Peder! Fader Pater! Pater Fader!"

Søren Kanik smilede velvillig til den lille Ufkyldighed. Det mildnede hendes Sind og vakte Fortrolighed; hun stod op og gik hen til ham.

„Pater er ikke i Kammer, som Motter siger," ytrede hun, og jog de to Fingre dybt ind i Munden, som om det gjaldt et Forsøg paa at faa fat i Tungen. „Han er ude i Grisestien og sætter for Rotter. Kom og se!" Efter denne Forklaring førte hun Kanniken hen til et af Glughullerne. Herfra saae han Peder Nielsen i Skjorteærmer, Knæbukser, nedfaldne Klædesstrømper og store Træsko bevæge sig omkring i en aflukket Sti, hvis Beboere imidlertid havde faaet deres Frihed og galopperede omkring i Gaarden. Søren lo. Maren Spield gav Barnet et Par morderiske Djenkast, som Sidsel besvarede ligesaa udtryksfuldt ved at sætte begge Hænder op foran Næsen. Moderen greb efter hende, men lille Sidsel sprang i Skjul bag Kanniken, snurrede sig rundt om ham og vedblev imidlertid med skingrende Røst at skraale:

„Pater Peder! Peder Pater! Pater Fader! Fader Pater!"

Da Maren endelig fik fat i hende, drog hun hende med sig ud af Stuen, straks efter hørtes nogle vældige Klask, fulgt af en arrig og hvinende Hylen, der endte i en langvarig Hulken.

Søren Kannik havde ventet en Stund, da Sidsel atter viste sig; denne Gang kom hun kravlende op ad Muren udenfor, og kigede ind ad Glughullet. Den nylig udgydte Taareflod havde dannet to rene Striber nedover

Kinderne; hun smilede og borede sin ene Tommelfinger ind i et stort Æble. Først sugede hun lidt af Saften, og strakte derefter Æblet hen mod Søren, paa Enden af Tommelfingeren.

„Motter er ved at vaske Pater ren i Ansigtet," forklarede hun imidlertid, „de staa hende ved Vandtruget. Kom og se, hvordan han griner, fordi hun tager for hart paa ham. — I Morgen skal vi til at slagte Gæs, saa faaer jeg Skralden; men jeg har Blyringe i mine Øren."

Lidt senere traadte Præsten ind i Stuen med sænket Hoved, Hænderne korslagte over Brystet og under gjentagne dybe Buk. Medens Hr. Søren meddelte ham sit Ærinde, blev Hr. Peders krogede Skikkelse ligesom lidt rankere, det Ydmyge i hans Mine forsvandt, han indtog en værdigere Stilling, og satte Fingeren op mod Næsen, som om han gjentog Sagen for sig selv, og overvejede, hvad her var at gjøre.

„Det har ikke været Domherrerne muligt, at blive enige i Valget," føjede Søren til, med en mere fortrolig og dæmpet Røst. „Der staaer to Partier skarpt mod hinanden, det ene holder paa Hartvig Juel, en mild og mægtig Herre, i stor Anseelse ved hans Naade, Kongens Hof."

Hr. Peder blev endnu staaende lidt med Fingeren paa Næsen. Da han forandrede Stilling, var det for at stikke Haanden ned i Bukselommen, og drage den tilbage fuld af Kommen, som han puttede i Munden og gav sig til at tygge. Hele Stuen lugtede straks efter af dette skarpe Kryderi. Sørens Aasyn udtrykte dyb Forbauselse, men Præsten smilede og sagde:

„Jeg holder saa meget af Kommen, det gjør godt for Maven og hjælper paa Hukommelsen. — Det var nu Hartvig Juel," vedblev han, „hvem stemmer saa de andre paa?"

„De holder sig til Erkedegnen, Hr. Thomas Lange, en Mand uden synderlig Fortjeneste, men med en svær Lyst til at komme tilvejrs og krybe op i Ørnereden. Jeg er blot bange for, han ikke kan holde sig fast der."

„I stemmer vist paa Hartvig Juel," ytrede Hr. Peder, som Resultatet af en dybsindig Overvejelse.

„Det gjør jeg tilvisse. Hvor kunde I gjette det, ærværdige Herre? Juel er en Mand, som har Hjertelag til at gjøre noget for sine Venner, naar han kom til Magten, det lover jeg Jer."

„Ja Løfter har vi nok af," sagde Hr. Peder og kastede en ny Haandfuld Kommen ind i Munden. „Hvad har de ikke lovet, mens jeg sidder herude. En af Kannikerne svoer mig Klokke til, en anden skulde skaffe mig en lille Aflad til vor Kirke. Hvor blev den af? Her lod de mig sukke og savne Aar ud, Aar ind, i et ringe Kald, jeg har knap det Korn, jeg skal lægge i Jorden til Vinter."

„Det er der da Raad for; jeg vil tale med Hartvig Juel derom endnu i denne Aften."

„Ja, det er ikke af den Grund, jeg siger det, jeg er ikke den Mand, som gaar efter Gunst og Gave, det maa I nødig tro."

„Ikke Saakorn!" gjentog Søren Kannik, „hvor er det dog muligt, at man har kunnet tage saa lidt Hensyn til en værdig Herrens Tjener, som Eder."

„Hvis det endda var det værste, men der er ikke et Fjerdingspund Kjød i vort Salttrug, ikke en Side Flæsk i vor Skorsten; hvor skulde det komme fra? Bonden her omkring er fattig, han sidder paa skarp Jord og har ilde Raad til Offer og Messe."

„Hartvig Juel vil blive inderlig rørt, naar han hører denne Skildring, han har en aaben Pung og bruger kun den store Velstand, Himlen har begavet ham med, til at gjøre vel mod dem, der trænge. Skulde han være saa

heldig at blive valgt, tør jeg vist love, hans første Tanke vil gaa ud paa at forhjelpe Folk som Eder til bedre Vilkaar."

„Det kan gjerne være, men hvis jeg havde Hjerte til at hjælpe, og var mægtig og rig, vilde jeg ikke vente med at gjøre godt, til jeg blev Biskop. — Skal I saa ikke smage en Haandfuld Korn[illegible]?" tilføjede han og tog sig en ny Portion. „Prøv paa det, det liver Herren evig op."

Søren rystede paa Hovedet, medens han vedblev: „I har ret gjort mig en stor Glæde ved at tale saa aabenhjertigt, ærværdige Fader. Jeg maa da nok meddele Hartvig, hvordan det staar til her? Inden i Morgen Aften vil Eders Trang være afhjulpen. Det er netop hans kjæreste Ønske, at virke for de fattige Klostre og Kirker herude paa Landet."

„En god Tønde Øl vil jeg nu slet ikke tale om," ytrede Hr. Peder, som forfulgte sin egen Tankegang og ikke lod til at høre, hvad Søren sagde, „den har ikke været i mit Hus siden Palmesøndag for et Aar siden. — Aa nej! Fattigfolk som vi maa nøjes med det klare Vand eller sur Most. Jeg har næsten glemt, hvordan det rare, gamle Ribeøl smager," forsikrede han og smækkede med Tungen.

„Det skal I ikke kunne sige i Morgen Aften," svarede Søren i en stedse ivrigere Tone. „Men Hesten skronner, Mørket falder paa, jeg maa se at vinde de halvanden Mil hjem igjen til Ribe. Stol blot paa, at jeg har mærket mig Eders Ord, ærværdige Fader, jeg skal handle derefter. Qui pacem habet, se primum pacat! I forstaaer mig vel?"

„Ja vist, saa min Tro forstaaer jeg Jer, skjønt jeg har glemt en Del af mit Latin i de sidste Aar."

Søren bøjede sig nærmere mod Præsten, smilede og hviskede: „Den, der haver Korset, signer sig selv først." Dermed hilste han og forlod Stuen.

Paa Trappen stod Sidsel med sit Æble, som hun

igjen præsenterede paa den ene Tommelfinger. Søren afslog hendes Gave, steg til Hest og red bort fra Præstegaarden. Hr. Peder saae efter ham og smilede veltilfreds til Maren Spield, som udenfor Døren havde lyttet til hele Samtalen.

„Faae mig Skam, om jeg ikke troer, han skikker os Huset fuldt af Fødemidler i Morgen," ytrede Præsten. „Det gik godt, hvad?"

„Det gik an, ja, men I kunde vist have klemt mere af ham endnu: lidt Vadmel eller Lærred til mig og Tøsen, — nogle rede Penge ikke at forglemme. Man maa smede, mens Jernet er varmt. Naa! nu faar vi at se. — Hvad mente han ellers med sit Latin, hvad vil pacem sige?"

„Det er saa vidtløftigt at forklare hende."

„Jeg spørger ikke, om det er vidtløftigt, men hvad det skal sige," ytrede Maren heftigt.

„Det er et Ordsprog, vi Lærde bruge, og har sin Oprindelse fra Fredskysset, de første Kristne gav hverandre, naar de kom sammen. Siden blev det misbrugt, og hellige Fader indførte da Osculatorier ved alle gudelige Forsamlinger. Følger hun med? Osculatoriet er den liden Metaltavle, ogsaa kaldet pacem, som hun har set Præsten bære frem under Gudstjenesten for at kysses af Menigheden. Den forestiller Christus crucifixus, Madonna, eller en af de Hellige; somme Kirker nøjes med at kysse det udsirede Bind af Messebogen; men Præsten kysser altid selv først, som den, der fremmest ønsker at delagtiggjøres under Fredens Samkvem; kan hun følge med? — deraf kommer Ordsproget: Den, der haver pacem, pacerer sig selv først."

Maren sad og gabede under Peders langtrukne Forklaring; der gik imidlertid ganske andre Tanker gjennem hendes Hoved.

„Nu faae vi vist ogsaa Bud fra den anden Kannik,

Thomas Lange," sagde hun, „lad mig se, I bærer Jer fornuftig ad. Der er endda en hel Del mere at snakke om, samme Sag angaaende, men vi gjør bedst i at vente til Aften, Tøsen staar og lurer ved Døren."

Næste Morgen tidlig kom en velbelæsset Vogn kjørende ind i Gaarden. Den bragte ferst Kjød, en røget Flæskeside, et stort Anker Ribeøl og to Tøndesække, fyldte med Saakorn. Hr. Peder slog Hænderne sammen i Henrykkelse, Maren Spield smilede, Sidsel hvinede.

Op paa Formiddagen standsede en Rytter i Porten og spurgte, om Hr. Peder var tilstede. Præsten kom straks ned, klædt i sin bedste Pynt, som om han havde ventet den fremmede.

„Kan I se, hvad jeg sagde," hviskede Maren. „Klem ham nu dygtig, jeg staar og lurer bag Dørsprækken."

Hr. Peder førte den Fremmede ind i Stuen, og bad ham tage Plads paa Bænken. Det var en af Kannikerne fra Ribe. Han red just igjennem Roager By i et Ærinde for Kapitlet, saa kunde han ikke modstaa Lysten til at hilse paa sin kjære, gamle Ven, Hr. Peder Nielsen.

„Ja, I kjender mig da, jeg er Oluf Krummedige fra Almind, vi har saamænd studeret sammen, vi To, i vor Ungdom, nede i Leipzig. Jeg længes saa meget efter at snakke lidt om gamle Dage."

„I har ellers været mange Aar om at længes," svarede Hr. Peder tørt. „Der er vist ogsaa et andet Ærinde, som fører Jer til mig," bemærkende han forskende.

„Jeg vil ikke nægte det," svarede Kanniken, og saae sig om. „Vi tale jo her i Enrum, der er ingen, som kan høre, hvad jeg siger?"

„Tal I kun," sagde Peder med et Blik hen mod den lille Sprække, hvor Maren stod paa Lur. „Der er sandfærdig ingen, som hører os."

„Jeg skal da fatte mig kort, min kjæreste Ven og

Broder i Kristus. I har vist travlt og meget at tænke paa i disse Dage, foraarsaget ved den store Ære, Domherrerne inde i Ribe har vist Eder, og som de rigtignok ikke heller kunde have beviset nogen Værdigere. — I skal vælge os en Bisp, siden vi ikke kunde blive enige indbyrdes."

„Ja, jeg skal saa, igaar var Hr. Søren Vind her med Bud derom."

„Jeg maa da tage storlig fejl, hvis han ikke søgte at lægge et godt Ord ind for Hartvig Juel."

„Hartvig Juel! jeg kjender ham ikke, men Folk mene, han skal være en rigtig rar og gavmild Herre. I maa endelig ikke sige mig noget til hans Roes, jeg beder Jer derom, det kunde let virke ind paa mit Valg; jeg vil have en frelst Samvittighed, og helst gaa frem som den ærlige og upartiske Mand, de holde mig for."

„I misforstaaer mig, kjære Hr. Peder, det er slet ikke om Hartvig Juel, jeg agter at tale, han kan være brav og skikkelig, maaske! — Vorherre bevare min Mund! — men —" Kanniken trak paa Skulderen og viste med Fingeren op mod Panden, — „til at klæde Ribe Bispestol troer jeg rigtignok ikke, han skikker sig."

„Hvem er det da, I vil tale om?" spurgte Hr. Peder.

Der var noget saa ligefremt og uforbeholdent i hans Spørgsmaal, og noget saa undvigende i alle hans Svar, at Oluf Krummedige blev nødt til at gaa lige ind paa Sagen.

„Skal jeg sige Sandhed, saa kunde det aldrig falde mig ind at vælge Hartvig Juel, derimod er det min Mening, at —"

„Ak nej, kjære Broder, det er ikke jeres Mening, men jeres Ærinde, jeg forlanger at vide; I maa helst fatte Jer noget kort, der er en, som venter paa mig ovre i Skriftestolen."

„Naada! jeg har en Bekjendt, hvis Sag jeg gjerne

vil tale for Eder, det er den brave Thomas Lange, en Mand med et hæderlig Navn og vidt kjendt for Lærdom, Gudsfrygt og strenge Sæder."

Hr. Peder ryftede misbilligende paa Hovedet, og satte et betænkeligt Ansigt op. „Vi tale jo her i Fortrolighed, vi to," sagde han, og lagde Haanden paa Olufs Knæ. „Hvad jeg siger bliver mellem os. — Jeg synes ikke ret om den Thomas, han er vist en grundskikkelig Mand, lærd, — lad gaa, det Ry kan faaes for godt Kjøb, men han har en stor Mund til at gjøre Løfter, og en klein Haand til at fuldbyrde dem. Nu ved I det. — I Vaar kom han herud til Kirkevisitation, og jeg viste ham om overalt. — Stormen havde blæst den ene Side af vort Tag ned, Regnen dryppede ind i Stuen til mig, jeg forklarede ham mine trange Vilkaar: Sygdom havde taget vore Faar, Kjerne vare golde, det ere de da endnu, kan jeg tro, saa jeg ikke er Mand for at byde Jer et Sæt Tykmælk. — Han hørte, han skrev op og forsikrede med Haand og Mund, at det skulde blive bedre herefter, han vilde skaffe en Jernpande til at varme mig ved i Vinter, han lovede mig en Offerdag til Voldermisse, en Tækkemand til Taget, en Tømmermand til Loftet; hvor blev det af altsammen? — hvor blev den Sne, som faldt ifjor? — Nej, nej, Oluf Krummedige, min gamle Ven til Leipzig! den, der leger saa letfærdig med Ord og Løfter, kan gjerne bære hæderligt Navn og frygte Gud og have strenge Sæder, og Venner til at synge Lovsyng for sig, men han bliver ikke min Mand og duer ikke til at sidde paa Bispestol."

„Det maa vist bero paa en ren Forglemmelse," forsikrede Oluf, „men saadan ere de fromme og lærde Mænd nu en Gang, de gaa paa Jorden og tænke kun paa Himlen!"

„Maaske, men naar Hr. Thomas ikke kan huske det lidet, han har at tænke paa som Kannik, hvordan vil det

saa gaa, naar han faaer det med, som hører til for at være Bisp?"

„Jeg skal udtrykkelig minde ham om hans Ord, I kan stole derpaa, og hvert et Løfte, han har givet, skal blive indfriet, før vi naae Søndag igjen."

„Ja, nu maa I bare ikke tro, jeg er den Mand, som benytter Lejligheden til at gjøre mig Fordel eller verdslig Vinding. Det være langt fra. I har spurgt, og jeg har svaret, min kjære Broder og Medstuderende fra Leipzig, se, det er alt. — Jeg bliver vist ellers nødt til at gaa over i Kirken, hvor mit Skriftebarn sidder og venter. Jeg vilde gjerne kalde paa Husholderske, at hun kunde byde Jer lidt af, hvad vort ringe og fattige Hus formaaer, men hun løb sandfærdig sin Vej, da I kom, hun har ikke en Gang en ordentlig Hvergarns Klædning at vise sig i. Vi ville nu slet ikke tale om hendes Barn, den lille, rare Pige, som staaer og skriger der ude midt i Vandhullet, og som maa passe Ænder og Gæs fra tidlig Morgen til sildig Aften."

Kanniken saa ud i den Retning, Hr. Peder pegede. Han studsede. Det var ogsaa en ejendommelig Maade at vogte Gæs paa. Lille Sidsel stod og stampede i Vandet, drejede sig om, hoppede og sprang med al den Ynde, der var hende egen. Mudder og Andemad fløj op til Siderne, hun skreg og hylede, hvad der hos hende tjente som et Udtryk for en lykkelig og overgiven Stemning. Hun slog desuden Takt til sin Musik med en Træsko i hver Haand.

„Guds Fred, min kjære Broder!" føjede Præsten til, „den hellige Jomfru tage Eder i sin Varetægt." Dermed aabnede han Døren, som om han ventede, at Kanniken skulde gaa.

„I tager mig det da ikke ilde op, at jeg vovede at tale Thomas Langes Sag? Det lover jeg Eder, han skal faae Lov til at gjøre sin Glemsomhed god igjen. Jeg holder

af ham, som af ingen anden, og da jeg nu er Eders Bekjendt og gamle Ven, og just kom forbi, troede jeg at kunne lægge et godt Ord ind for ham." — Hr. Oluf strakte begge Hænder ud, omfavnede Præsten og hviskede: „For Husholderſken og hendes stakkels Barn dernede bliver der vist ogsaa et Stykke Hvergarn at faae. Vent blot. I skal snart høre fra mig!"

„Hvor I dog har et verdsligt Sind, Hr. Broder! at I kan lægge Vind paa slige Smaating," svarede Peder med Salvelse.

„De høre med!" paastod Oluf. „De høre med. — Hvad er smaat og hvad er stort i denne Verden? Hvem der haver Korset, signer sig selv først, som Ordsproget siger." Han steg til Hest, og red hjem til Ribe med Overbevisning om et vel udført Ærinde.

Nu fik de travlt i den lille Præstegaard, medens Bispevalget stod paa. Hver Dag kom nye Besøg, som alle havde vigtige Forhandlinger med Hr. Peder. Hver Dag kom der ogsaa nye Gaver, som med stor Redebonhed bleve modtagne af Maren Spield. Den gode Kone var næsten ikke til at kjende igjen i sin nye Hvergarns Kjole, Silkebaand, forlorne Smykker og et Ansigt, der straalede i endnu livligere Rosenfarver end ellers. Sidsel blev heller ikke glemt; det var blot uheldigt, at hendes smukke Dragt saa lidet passede til det unge Hjertes Tilbøjeligheder; Vandhullets Andemad, Tørvegravens Mudder og Vejens Støv forvandlede snart hendes Kjoles skinnende røde Farve til mørkegraa.

Dagen efter at hun havde faaet sine nye Sko, sad hun og sang ude paa Trappen, og filede imidlertid Spidsen af den ene med en stor Brødkniv.

„Den er altfor eng! den er altfor eng og kniber om den lille Taa", forsikrede hun hylende, da Maren kom til og aabmildt uddelte de sædvanlige korrigerende Klask.

Enhver Foræring, som blev bragt ind i Præstegaarden, modtog Hr. Peder med Tak, men tilføjede dog forklarende, at de endelig ikke maatte tro om ham, at han var den Mand, der lod sig bestikke med Gunst eller Gave. Han saae, i det der sendtes, kun en Oprejsning, som Skjæbnen skyldte ham, fordi den havde ladet ham savne og undvære.

Mellem Præsten og Husholderfken fandt der ogsaa hyppige og langvarige Forhandlinger Sted, altid bag lukkede Døre. Ingen fik nogensinde at vide, hvad de talede om. Udenfor Glughullerne, hvor Sidsel trolig stod og lyttede, kunde hun dog høre, at det næsten bestandig var Maren Spield, som talte i en bydende og belærende Tone.

Saa kom da den vigtige Dag, efter at Hr. Peder havde havt en Maaned at forberede sig paa Valget. Han blev hentet ind til Ribe med et stort Følge af Prælater og Domherrer, som hver især ydede ham sit Smil og sin forekommende Opmærksomhed. Over Præstens Aasyn hvilede den Morgen en dyb og højtidelig Værdighed; han lod til at være mægtig greben af sit betydningsfulde Kald. For et Øjeblik kunde der rigtignok komme et lille, satirisk Smil frem, medens han saa sig om i den hyldende og bukkende Kreds; det trak og sitrede i hans Mundviger, men Smilet forsvandt straks efter igjen, og den dybe Alvor vendte tilbage.

Paa Ribe Gader stod Folk og ventede, og stillede sig i Rækker langs med Husene, medens Toget red forbi; alle betragtede den lille, tykke Mand, som red i Spidsen af Toget, med krumbøjede Knæ, kroget Ryg, og klædt i en sort Præstedragt, der var bleven lidt brunlig af Ælde, og med store, rødlige Sko, af en Form som den tiltagende Halvmaane. Enhver var bekjendt med Aarsagen til hans Komme, enhver vidste, hvor mange Interessер han i Dag var Herre over.

Ved Indgangen til Domkirken gjorde Toget holdt, der var strøet Blomster og Enebærkviste opad Trappen. Hr. Peder modtoges af en ny Skare Kanniker, som førte ham ind i Koret, hvor den bedste og fornemste Plads blev indrømmet ham. Først holdtes der Messe, under hvilken Hr. Peder sad med nedslagne Øjne og foldede Hænder; hans Person havde sikkert aldrig før vist dette ophøjede Udtryk af Majestæt og Værdighed. Da Messen var endt, rejste han sig fra sit Sæde, gjorde Korsets Tegn og kyssede det Breviar, han havde siddet med i Haanden. Derefter skred han frem paa Gulvet, og standsede midt imellem de to Stolerækker, hvor Kannikerne sade.

„Jeg er bleven kaldet hid," sagde han langsomt og lydeligt, „blandt alle disse hæderlige Mænd og værdige Fædre, for at vælge Stiftet en Biskop, men det vigtigste har I glemt: at give mig Navnene paa dem, jeg skal vælge imellem. Jeg spørger nu, og forlanger Svar af alle, som her er tilstede, om I uvægerlig er tilsinds at godkjende den, jeg betegner og giver min Stemme?"

Medens han talede, gled hans Blik ligesom prøvende ned over de to Rækker. Hartvig Juel troede saa vist, at han betegnede ham, men Thomas Lange nærede rigtignok den samme Overbevisning for sit Vedkommende.

En almindelig Bekræftelse svarede paa det fremsatte Spørgsmaal.

Da hævede Hr. Peder sin Røst og sin lille Person og raabte: „Ved det hellige Kors og ved vor Frue! vælger jeg da saadan, at Hr. Peder fra Roager skal være Biskop i Ribe, thi jeg har altid lært og ofte hørt gjentaget i disse Dage, at hvo som haver Korset, signer sig selv først."

Den dybeste Overraskelse fulgte efter hans Ord. Kannikerne saae paa hverandre, om de ogsaa havde hørt ret, den ene lod til at vente den andens Protest, de betragtede Hr. Peder, han blev staaende rolig, frejdig og med

en Mine i det runde Ansigt, som tilkjendegav, at han havde talt af fuld Overbevisning. Hans Mundvige sitrede atter i disse smaa Trækninger, der kunde tydes som en Anstrengelse efter at skjule et spottende Smil. Endelig brød Stormen løs, der blev mumlet, talt, raabt, indvendt og modsagt, Hr. Peder stod med Hænderne foldede over Bønnebogen, tavs, urokkelig og fast som en Klippe, der trodser Havets Bølgegang omkring sig.

Da Kirkeklokkerne ringede til Middag, og Domherrerne skiltes, var han valgt til Biskop i Ribe.

Jörgen Pranger.

Fortælling af

Carit Etlar.

I Nærheden af Horsens Fjord laa en gammel Herreborg med røde Mure, Taarne og spidse Gavle; den lignede de fleste andre Herremænds Gaarde fra det sextende Aarhundrede, og der er nu, siden Walter Scotts Tid, givet saa mangfoldige, men rigtignok endnu flere forvanskede og vindtørre Skildringer af disse, at det vilde være lige trættende for Læser og Forfatter at forsøge en ny. Der lader sig i det Hele taget heller ikke sige noget synderligt Nyt om Fortidens Bygningskunst i Danmark, den indskrænkede sig til at efterligne Naboernes, vi forskrive vore Tegnere, Billedskærere og Haandværksmænd fra fremmede Lande.

Ved Horsens Fjod laa altsaa en Herregaard, som en Gang tilhørte Hr. Tyge Høg. Han havde faaet Gaarden med sin Hustru Vibeke efter langvarig Proces og Rettergang mod hendes første Mands Slægt, hvilket ikke vedkommer denne Historie. Tyge og Vibeke vare barnløse; efter at have siddet nogle Aar paa Gaarden tog de en fattig Slægtning til sig og lyste hende i Kuld og Kjøn. Hun hed Ingeborg Bille eller Bilde, thi begge Navne findes anførte i Kilderne, hvorfra denne sandfærdige Historie er taget.

En Sommerdag i August kom en gammel Mand ridende op til Tyge Høgs Gaard. Det var Hr. Jørgen Skeel fra Gribsholm, velkjendt og anseet i Egnen, dels fordi han var en rig og mægtig Herre, dels paa Grund af den udbredte Handel med Kreaturer, som han drev omkring i Jylland og paa Øerne. Da Jørgen havde faaet in Hest i Stald og hørt af Karlen, at Herskabet var reden ned for at se til en Syg i Landsbyen, gav han sig til at fløjte, saae lidt paa Kvæget, som blev drevet tilvands i Gaarden og spadserede derefter ud i Haven. Her tog han Plads i et Lysthus, lagde Benene hen ad Bænken, knappede Vams og Vest op, og faldt lidt efter lidt i en blid og rolig Søvn. Solen dalede og Dagen begyndte at hælde, inde i Toften samledes store Skarer af Omegnens Bønder, thi det var Ingeborgs Fødselsdag, og der skulde være Gilde paa Gaarden. Lærken sang, og Himlen blev rød af den nedgaaende Sol. Jørgen Skeel laa endnu inde i Lysthuset i dyb Søvn, af hvilken han kun blev vækket, naar en Myg stak ham paa Kinden.

Da Kirkeklokken ovre i Hammeløv ringede syv, kom et ungt Menneske med grøn Kofte og Fjer i Hatten ind ad Havelaagen. Han saa sig forsigtig om og gik derpaa hurtig ind i en Løvgang i Nærheden af Lysthuset. Paa samme Tid viste en ung Pige sig oppe paa Havetrappen, det var Tyge Høgs Pleiedatter, Ingeborg, festlig smykket, med en Blomst i Haaret, straalende af Sundhed og Lykke. Da hun saa Junkeren i den grønne Kofte forsvinde i Løvgangen, smilede hun, betænkte sig lidt og fulgte efter ham. Han stod lænet op til et Træ, hun strakte ham begge sine Hænder imøde.

„Jeg kommer," sagde hun, „fordi jeg har lovet det, men jeg vil blot lade Dig vide, at jeg gaar igjen lige paa Øieblikket."

Først kysſede han hendes ſmaa, hvide Hænder, dernæſt udſtødte han et dybt Suk og ſvarede: „Ak, Ingeborg! naar Du vidſte, hvad det er at længes.“

„Nej, det ved jeg ikke, men det beror jo kun paa Dig, om jeg ſkal faa det at vide.“

„Ja, det er netop Ulykken, at jeg i din Nærhed altid mangler Ord. Naar jeg er borte, ſynes der at være tuſinde, vigtige Ting, ſom jeg ſkulde fortælle, men ſaaſnart vi mødes igjen, huſker jeg ikke Andet, end at jeg holder ſaa meget af Dig.“

„Det har Du ovenikjøbet fortalt mig hver Gang, vi mødtes,“ ſagde hun ſmilende.

„Og Du ſvarer aldrig Noget dertil. Har Du ſlet Intet at ſige mig?“

„Det er jo ikke muligt at faa et Ord indført for Dig.“

„Jeg maa ſkynde mig at tale, mens vi er alene. Om lidt kommer alle dine Gjæſter agende eller ridende, indſvøbte i deres Fornemhed, de trykke din Haand og kyſſe Dig paa din Kind, Enhver af dem bringer ſin Gave. Den har et Baand til Dig, den en ny Sangbog, men Fru Birthe til Roſenvold kommer idag ſom ifjor med ſin ſtruttende Gyldenlak i en ſtor Potte, den har hun bragt i alle de Aar, jeg kan huſke. — Jeg har et Blik, en Hilſen og ikke Andet, det er den fattige Enkes Gave.“

„Men over den var der ſtørre Glæde i Himmerig, end over Alt, hvad de Rige bragte,“ ſvarede hun. „Forreſten er jeg ikke ſaa glad iaften, ſom jeg burde være. Tænk Dig, Fru Brok fra Høgholm har ſkikket os Bud, at vi kunne vente Palle Bruus hertil, for at fri til mig.“

„Palle Bruus!“ ſvarede Holger med et ſpottende Skuldertræk, „den gamle Gnier, der knap vover at ſætte ſig paa en Stol, af Frygt for at ſlide Luven af ſine Buxer.

Palle! der gjerne vilde pille Messingbeslaget af sin Faders Kiste, naar han blot kunde tjene en Søsling derved. Lad ham kun komme."

„Det er ikke Palle selv, men hans Søn, jeg mener."

„Den kleine Espen! saameget værre. Fem Fod Dumhed indbunden i et Adelspatent. Véd Du hvad, min egen, lille Ingeborg! ham frygter jeg ikke heller. Jeg er glad, jeg vil synge og danse den hele Aften, og hvis Palle eller hans Søn kommer Dig for nær, slaar jeg dem fordærvet."

„Det vil Du bestille den hele Aften?" spurgte hun.

„Den hele Aften. Imorgen drage vi paa Jagt, imorgen skinner Solen henover den grønne Skov, Piften knalder, Hundene gø, Jægerne blæse, vi ride sammen, lad de Andre drikke og skyde og rende deres Heste ihjel, jeg følger ved din Side, jeg hører din Stemme, dine Øine se paa mig. Jeg løfter Dig op paa Hesten, det skal ingen Anden faa Lov til, saa glemme vi Palle Bruus og hans Søns dødfødte Kjærlighed."

I dette Øieblik hørtes en langtrukken Lyd i Nærheden. Noget der lignede et Suk eller en vedvarende Gaben. Ingeborg saa sig om, udstødte et Skrig og flygtede. Holger blev staaende og stirrede paa et rødt og smilende Ansigt, der viste sig mellem Buskene. Det var Jørgen Skeel, som stod foran ham. Han var under den sidste Del af Samtalen vaagnet og ubemærket kommen frem i Gangen. Han nikkede til Holger og strakte ham Haanden imøde.

„Gudsfred og Goddag, Gudsøn!" udbrød han. „Naa, saa Du staar og frier og hjælper Ingeborg paa Hesten og rider om i de grønne Skove med hende; Du har Folk paa Marken, der gaa med Hænderne i Lommen, eller ligge og

sove til Middag, til det bliver Aften, fordi Ingen passer paa dem, siden Herskabet rider om og plukker Blomster eller fanger Fugleunger til Jomfru Ingeborg. Hvad skal alt dette blive til?"

Holger stod og smilede: „Far i Mag, Gudfader! Veiret gaaer fra Jer. Jeg holder af Ingeborg, dermed kan alt være sagt, jeg bryder mig mere om hende, end om Gaard og Gods og Hovfolk. Der er Noget herinde, som drager mig til hende, se hende, høre hende, leve i den samme Luft som hun, det er Alt, hele Resten er Intet; men det kan I vist ikke forstaa, jeg er ung og I er gammel, det er Sagen."

„Ja, deri har Du min Sjæl Ret," sagde Skeel og knaldede med sin Pisk. „Du er yngre, end jeg troede, Gudsøn. Du holder af Ingeborg, det er der Flere end Dig der gjør, fordi hun er en kjøn og god Pige. Du bringer hende Blomster og Kjærlighedssuk, lover at hente hende Himmelen ned paa Jorden og hun er overbevist om Alt, hvad Du siger, fordi det nu engang ligger til den unge Alder, at tro og haabe.

Hvad saa? hvis Du nu faar hendes Ja og Forældrenes tillige, det Du imellem os sagt ikke faaer, fordi der er en Anden, som staar Dig iveien, lille Holger, saa fører Du hende til din Gaard. Der er tomt derinde, Vinden blæser igjennem de kolde Stuer, der er knapt med det daglige Brød, er det den Lykke, Du tilsvoer hende med dyre Eder? hun maa undvære, maa savne og finde sig i det. Fra Frænder og Venner drog Du hende bort, Du vilde jo være hende mere end de Andre tilsammen, det er det Himmerige, Du lovede. Virk først, min Dreng, gjør som Fuglen paa Marken, den bygger sig sin lune Rede, inden den tænker paa at lægge Ungerne i den. Troer Du maaske ikke, Du behøver at arbeide? Naar man stammer fra

adelig Slægt, har man Lov til at være en Klodrian, der ikke føier sin egen Skærv til Fædrenes Hæder, eller lader sin egen Daad begynde der, hvor de Andres endte? — For Djævelen, Gudsøn! hvis Du bebreider mig min Alderdom, dens Brøst og dens Mangler, hvorfor beviser Du da ikke selv din Ungdoms Fortrin?"

„Naar hun bliver min, vil jeg virke og arbeide for hende. Verden er stor, Hr. Jørgen Skeel! og jeg har gode Arme, hun skal være Lyset, hun skal give mig Lyst og Styrke, — ak Gudfader! naar I vidste, hvad det vil sige, at bære en Kvinde i sit Hjerte, men det har I vist glemt for længe siden."

„Det er en ørkesløs Tale, vi To her staa og føre. For at bringe Ingeborg hjem til dine klamme Mure maa Du ikke blot have hendes Ja, men ogsaa Forældrenes, og det give de Dig ikke, mindst nu, da der er bedre Tilbud ivente."

„Fra hvem?"

„Fra mig, min Søn, jeg sidder i mange Aar som en enlig Mand i Hjemmet. Jeg er kommen for at fri idag, og det meget Gode, Du staar og fortæller mig om Pigen, styrker mig i mit Forsæt."

Holger brast i Latter. „I spøger vist, min Herre Gudfader," sagde han.

„Aa nei," forsikrede Jørgen, „i min Alder gifter man sig ikke for Spøg. Iaften frier jeg, paa Løverdag holder vi Jagt og paa Søndag lader jeg Hr. Mads lyse Trolovelsen fra Prædikestolen; Du er ung og jeg er gammel, men Du er fattig og jeg er rig. Du har Pigens Samtykke, det siger Du idetmindste, men jeg har Forældrenes. Du eier hendes Hjerte, jeg vil søge at vinde det, nu veed Du, hvorledes Sagen staar, min kjære Gudsøn; forresten skal Du altid vedblive at være en velset Gjæst hjemme paa

min Gaard. Kom kun og besøg os." Med disse Ord slog Jørgen Steel et Knald med sin Pisk, vendte Holger Ryggen og gik ned i Stalden for igjen at se lidt paa Kreaturerne.

Medens denne Samtale fandt Sted, red Hr. Tyge Høg og Fru Vibeke langsomt ind igjennem Skoven, Damen først, han fulgte efter i nogle Skridts Afstand. Fru Vebeke var en høi og fyldig Matrone. Det man saae af hendes Ansigt under en Hat med lange, gule og nedhængende Fjer, bar en stærk næsten høirød Farve. De gule Fjer, den blaa Barret og det røde Ansigt dannede tilsammen en fortræffelig Harmoni.

Tyge Høg var en lille og mager Skikkelse, med et et gulbrunt Ansigt, hvis Hud fremviste lutter Rynker og Folder. Et rødligt og sparsomt Skjæg og lyse, næsten vandblaa Øjne bidrog ikke til at give ham et mandigere Udseende. Han sad bøiet over Hesten, og bar sit Hoved sænket mod Brystet; dets Udtryk denne Dag var endnu mere sørgmodig og villieløst end sædvanligt.

„Kom herhen, Kujon!" sagde Fru Vibeke efter lang Tids Taushed med en kraftig og bydende Stemme, „jeg vil tale lidt med Dig."

Tyge adlød nølende, han red nu ved Vibekes Side, men slog ikke Øjnene iveiret.

„Hvad er der saa iveien med Dig idag og hvad skal det betyde, at vi ride omkring gjennem Skov og Krat, istedetfor at blive hjemme og tage imod vore Gjæster? Du vilde helst have lusket Dig bort alene, ti stille, jeg mærkede det nok — men jeg kom bag paa Dig og maatte med ud, for at høre paa dit Skriftemaal."

„Jeg er saa forknyt over den Sultan," stammede Tyge og skelede til Siden, fordi han ikke vovede at se lige paa de truende Øine, som betragtede ham. „De Asener

af Hundedrenge har pudset Karo paa den og han har skamferet ham det hele Fjæs."

„Om igjen," raabte Fru Vibeke heftigt, „nu lyver Du jo. Der er Andet ivejen."

Tyge sad lidt og betænkte sig, hans Hoved sank endnu dybere ned paa Brystet. „Naar Du endelig vil vide det," sagde han, „saa skærer det mig dybt i Hjærtet, at vi har mistet vort dyre Anker Malvoisier, det jeg fik foræret af min Broder Steffen til alle Sjælesdag. Gjordene ere sprungne og Vinen flyder om i Kjælderen."

Fru Vibeke vendte sig mod Tyge, hendes smaa, sorte Øine lynede. „Kommer Du nu igjen med dine Historier," raabte hun opbragt, „fortæl mig straks, hvad der er paafærde, eller Du skal faa et dygtig Rap af min Pisk."

Tyge saa til Siderne, om der var Nogen, som hørte denne ydmygende Trudsel, og holdt sin Hest forsigtig tilbage, som om han frygtede for, hvad der kunde ske. „Du skulde bare prøve paa det," sagde han.

Fru Vibeke hævede sin lille Pisk. — „Herhen Kujon og gaa til Bekjendelse."

„Naa da! siden Du endelig vil vide det, saa kommer Jørgen Skeel tidlig i Eftermiddag, jeg vil nødig træffe sammen med ham, inden de andre Gjæster ere tilstede, han gaar altid og gjør sig lystig over mig."

„Det er der Grund til, og det har han jo altid gjort, men hvorfor vil Du nødigere træffe sammen med ham idag end ellers? Op med Hovedet og se mig lige ind i Øinene."

Tyge var drevet til det Yderste, han vred sig under det truende Blik og saa op til den hævede Pisk, medens han vædede Læberne med Tungen og vedblev:

„Der er noget Uberigtiget mellem Jørgen og mig, men Du skal ikke tage Dig det nær, lille, rare Vibeke. J

forrige Maaned var jeg med til Auctionen over Favntræ i Kongens Skove, — aa tag dog den Pisk bort, — saa saae vi lidt ind til Arveds om Aftenen og drak og doblede. Den søde Gud ved, det var ikke med min Villie, — da vi endte vort Spil havde jeg tabt halvsyvende hundrede Daler."

„Nu lyver Du igjen, Gavstrik, jeg gav Dig jo kun fire Sletdaler med til den Reise, og Du kan ikke have stjaalet Pengene fra mig."

„Stjaalet Pengene!" gjentog Tyge med et Udtryk af krænket Værdighed, „hvad siger Du mig paa, kjære, lille Vibeke?"

„Kom blot ikke med dine store Ord, Du husker nok sidste Gang, Du var paa gale Veie, eller har Du glemt det? Siden den Tid har jeg passet paa mine Nøgler, kan Du tro."

„Hvad mener Du?" spurgte Tyge med en høist uvidende Mine.

„Sidst til Julehelligdag, da jeg laa i den svære Tandpine og Du stod op om Natten, tog Nøgleknippet, og listede Dig paa Hosesokker hen til mit Pengeskrin, — mindes Du ikke det? lille, rare Tyge! har Du glemt, at jeg kom bag paa Dig?"

„Ja, det husker jeg rart, Du bar Dig net ad den Aften, det skal jeg aldrig glemme. Jog Du mig ikke ud paa Gangen, lukkede Døren af, og lod mig staa og fryse i min bare Skjorte, den lange Vinternat."

Fru Vibeke brast i Latter ved Erindringen om det Skete, eller maaske blot ved at se Mandens ynkelige Mine. „Hvordan kunde Du saa tabe de mange Penge?" spurgte hun. „Tag Dig nu i Agt for at komme med flere Historier, for min Taalmodighed er snart tilende. Jeg gav

Dig fire Daler med til Kost og Tæring, og saa tabte Du halvsyvende hundrede."

„Jeg tog jo imod Pengene for det solgte Favntræ, paa Lehnsmandens Vegne, og skulde gjøre Jørgen Skeel Rede og Regnskab for dem; saa var det om Aftenen, vi kom til Arveds og gave os til at drikke."

„Har jeg ikke forbudt Dig at drikke med dem, Du Visenpind! Du kan jo ingenting taale."

„Skrig dog ikke saa høit, søde, lille Vibeke, der kan gjerne liggeEn inde under Buskene og lytte efter, hvad Du siger. Jeg vilde jo heller ikke drikke, og stod op fra Bordet, og varmede mig ved Ovnen, men saa kom Arved og den gale Fritz Rantzau hen til mig, Rantzau tog fat i begge mine Øreslipper, Arved lagde mig langs henad Bænken og satte sig paa min Mave, saa svoer og bandte de paa, at jeg fik ikke Lov til at komme op, før jeg havde drukket den store Vinkande ud. — Hvad var det for en djævelsk Drik, de bryggede sammen? — men godt smagte den, og saa drak jeg og drak igjen, mens Rantzau stod og kneb og dreiede i begge mine Øreslipper som den slemme Syge. Jeg glemte alle dine rare Formaninger, og da de først havde faaet mig lystig, de Hallunker! gave de sig til at spille med mig, til jeg havde tabt alle Kongens Penge. Nu kræver Jørgen Skeel mig og skikkede Bud, at han vilde komme til Gilde lidt før de Andre idag, for at faa den Sag afgjort."

„Er det ikke det, jeg siger, jeg er en ulykkelig Kone. Jeg sad hjemme paa min Gaard, som en velhavende Enkefrue, og søgte netop Dig ud, Tyge, blandt alle mine Beilere, fordi Du var den Styggeste, den Enfoldigste, den mest Villieløse, kortsagt den, jeg troede, der lettest lod sig styre; jeg lod sætte i Ægteskabskontrakten, at jeg selv vilde raade over mine Midler, jeg lovede Dig gode Dage, naar

Du lystrede og ikke sagde ja til Andet end hvad jeg bestemte, jeg forbød Dig først at drikke, saa at spille, dernæst at gaa til Gilde eller til Lystighed med de Andre, fordi jeg vidste, Du var til Nar mellem dem, jeg holdt Dig saa knapt, jeg paa nogen Maade kunde, det ved Gud jeg gjorde, endda bedrager Du mig, hvad synes Du nu, Du har fortjent for en saadan Adfærd?"

„Men Herregud, søde, rare, lille Vibeke!" udbrød Tyge klynkende, „giv Dig dog tilfreds, jeg skal nok faa Sagen afgjort, jeg har nogle Penge staaende i Bjergvad Mølle, dem jeg arvede efter Mosters, dermed kan jeg betale Jørgen; blot han vil være rimelig og give Henstand, og ikke falde ind paa mig."

Fru Vibeke sad og tav, hendes Ansigt udtrykte en dyb Tænksomhed, Tyge rømmede sig og skottede flere Gange ængstelig over mod hende.

„Hvorfor tier Du stille, Du rare Vibeke?" spurgte han, „Du rynker din hvide Pande, tal til mig, er det vel saa slem en Sag, naar jeg faaer ordnet den af mine egne Midler? Hvad tænker Du paa?"

„Det skal jeg sige Dig, og Du maa høre nøie efter, det er til dit sande Gavn. Vissen og hentørret er Du i Tanke og Sind, Du mangler Alt, hvad der behøves for at være en Mand, men Du har to store Tilbøieligheder. Du holder af at spise og drikke godt og saa af din Magelighed. Den største Fortræd, man kan gjøre Dig, er at berøve Dig disse to Goder, ikke sandt?"

„Jo, det er vist!" svarede Herremanden, uden at begribe, hvad hans Dame mente.

„Det er altsaa i dem, jeg maa straffe Dig, for straffes skal Du, det kan Du nok begribe. Jeg har holdt Dig godt, hjulpet Dig ud af trange Kaar, betalt din Gjæld og tilladt Dig at søge Seng med mig, naar Du var rigtig god,

hvad nytter det Altsammen? Man kan tage en Mand saa ussel og jammerlig, som man vil, hæve ham, støtte ham, varme ham ved sit Hjerte, leve og lide for ham, han gjengjælder os dog kun med Bedrag og Utak, naar Lejlighed gives. Du har snydt og maa bøde, sig mig ikke imod, og sæt ikke saadant et ynkeligt Ansigt op, min kjære Husbond, husk bestandig paa, at det, vi her raadslaa om, er til dit sande Vel. Du maa bøde. Spørgsmaalet er blot hvorledes. Jeg sad nu nylig og tænkte paa, om jeg skulde lade Dig blive borte fra Gildet idag, saa Du Intet fik at spise af vor gode Mad, men blev lukket op paa Rugloftet til imorgen tidlig, eller om jeg heller skulde tage den graa Ridehest fra Dig, saa Du herefter blev nødt til at gaa, istedetfor Du nu rider omkring og seer efter Folkene paa Marken. Nei, kom bare ikke med Indvendinger, forstyr mig ikke, Tyge, mens jeg sidder og tænker efter, hvad der kunde pine Dig mest, og altsaa virke bedst til at forbedre Dig. Jeg er ikke rigtig enig med mig selv derom."

Tyge Høg saa høist ulykkelig ud, store Taarer løb ned ad hans rynkede Kinder.

„Herre Gud, lille Vibeke! hvad vil Folk sige, hvis jeg ikke kom med til Gildet idag, jeg vil ikke kunne overleve den Skam."

„Jeg kan jo fortælle, at Du er tagen over paa den anden Gaard og gjør Regnskab op med Ridefogden; men vær ikke bange, Du kommer vist dog med til Gildet alligevel."

„Sikken en rar, lille Vibeke!" raabte Manden begeistret.

„Jeg tror næsten, jeg bestemmer mig for at tage Hesten ifra Dig, det vil minde Dig længer, naar Du ved Vintertid maa trave over Marker og Enge tilfods paa de daarlige Veie. Nu ikke mere herom, der kommer Arveds ridende. Op med Hovedet, Kujon, smil og se fornøiet

ud, Du skal faa min Bestemmelse at vide, naar vi ere hjemme."

Da Jørgen Skeel havde sat sig om i Staldene, lod han Hesten sadle og red over til Nabogaarden. Der boede en Herremand, som hed Palle Bruus, bekjendt som en gjerrig og paaholdende Mand, der ikke fandt noget Middel for ringe, naar det gjaldt om at vinde Penge og forøge sit Gods. Det var i Høstens Tid, og Palles Hovfolk kjørte Rug hjem til Gaarden. Efter Skik og Brug maatte de fattige Bønderkoner og deres Børn dengang gaa omkring og sanke Ax paa Marken. Hvad der laa paa Agre og Veie, efterat de sidste Neg var kjørte hjem, tilhørte dem. Palle holdt ikke af denne Skik, han gik paa Vagt med en lang Pisk i Haanden og med en af Hundene i en Snor efter sig, for at passe paa, at ingen Fremmed kom over paa hans Mark. Mødte han en Flok Børn, jog han dem bort, kunde han ikke naa dem med Pisken, pudsede han Hunden paa dem; selv havde han bundet sig en Pose om Halsen og samlede deri med stor Omhu alle de tabte Ax, han kom forbi, medens han gik og passede paa Børnene.

Jørgen Skeel red ned til Palles Gaard. Straaene hang paa Podningerne langsmed Gjærderne, fra de Kornlæs, der vare komne igjennem den snevre Vei, de voksne Fugleunger peb inde i Slaaentornene, medens den dalende Sol kastede et gyldent Skær over Egnen og speilede sine Straaler i den bugtende Aa, som et Par blaahvide Hættenterner flagrede hen over. Et Øieblik hævede de sig i Luften og støde derefter pilsnart ned i Søen, paa hvis Overflade de dannede en Række Kredse af hvide, lysende Striber der, hvor de dukkede under; den svage Luftning var næppe istand til at bevæge de rødmende Skyer. Det glødede, det duftede, Alt var et Billede paa det friske og farverige Liv. Herremanden sad og saae sig om og smilede og talede med sig selv.

„Der er nu To igjen, som tro, at hele Verden hænger i et Kalveskind, de bygge Huse paa Sand, skrive Løfter i Vand, og se ikke længere frem end deres egen Næse, der seiler mørke Skyer over deres Hoveder, men de øine dem ikke, der er slaaet Bom for deres Vei, de tro ikke derpaa, nylig misundte jeg dem deres Ungdom og Uerfarenhed, nu holder jeg dog mest af den Ældres Kløgt; hvad nytter det at have en Haand til at tage med, naar man ikke tillige har en anden til at holde fast paa det tagne?"

Efter disse Ord strakte han selvbehagelig sine vældige Lemmer, rettede sig i Veiret og red hen over Dæmningen til Gaarden, han holdt stille foran Indgangen og knaldede vældigt med sin Pisk, idet han kom til den aabenstaaende Port.

Palles Bolig havde et forfaldent og smudsigt Ydre, store Revner i Murene, smaa og solbrændte Vinduer, Græs og Brændenelder skjulte Brolægningen, og skød sig i frodig Vækst lige op til Hovedtrappen. De gamle Asketræer, som tidligere dannede en Allee fra Alfarveien hen til Porten, havde Palle ladet omhugge og benytte til Brænde. Da Jørgen red ind over Broen, stak en mager, stikkelhaaret Hund sit Hoved frem fra en omvendt Tønde, som tjente den til Hus. Ovre ved Staldbygningen saa han en lang, mager Skikkelse, som gik og samlede de nedfaldne Aks, der vare tabte fra Høstvognen.

Det var en Mand, klædt i en gammel Kofte, som holdtes sammen med et Bælte om Livet. Da han fik Øie paa Rytteren, smuttede han hurtig ind af en Staldlaage og sagde til Karlen derinde, saa høit at Jørgen tydelig kunde høre det: „Spring ud og sig, at jeg ikke er hjemme."

„Det nytter ikke, lille Palle!" raabte Jørgen, idet han steg af Hesten og trak den hen til Staldøren, „jeg har seet Dig, kom Du kun frem."

Palle lod sig nu tilsyne og strakte begge Hænder ud mod Jørgen med en Mine, som han forgjæves anstrængte sig for at give et hjerteligt Udtryk. Da han viste sig i det fulde Dagslys, saaes et Aasyn, hvori hvert Træk var ubehageligt og tydede paa lave og smaalige Tilbøjeligheder. Øinene glandsløse og skulende, Læberne tynde og blege, Panden lav, indfalden i Tindingerne og rynket. I Ydre og Indre dannede han en paafaldende Modsætning til den ærlige og aabne Jørgen Skeel, som stod og betragtede ham og smilede til ham, medens Karlen trak Hesten ind i Stalden.

„Hvorfor er Du ikke klædt paa?" spurgte Jørgen. „Du fortalte jo igaar, at Du skulde over til Gildet hos Tyge Høg."

„Ja, det er da ikke for Gildet, jeg tager derover, men jeg har en Søn."

„Jeg har fem," svarede Jørgen.

„Du kjender nok Jakob, ham med de kjønne Øine."

„Vandblaa Øine og hvide Øienbryn, jo, jeg kjender ham."

„Han er ovre i Kjøbenhavn nu. Hans Majestæt har havt den Naade at gjøre ham til Inspektør over alle sine Paafugle."

„Det er vel en rar Post den?"

„Jeg har kostet meget paa den Dreng," vedblev Palle, medens han benyttede Tiden til at samle de Aks op, som laa i Nærheden. „Jeg maa nu se at faa ham vel gift; jeg har talt til Tyge Høg om det og tænkt paa hans Datter."

„Hans Pleiedatter, mener Du."

„De have jo Lyst hende i Kuld og Kjøn, saa hun skal arve dem. I den Sag er jeg vel sikker nok."

Da Jørgen begyndte Samtalen, gik han og hjalp med at pille Straa op, og Palle faldt ikke paa at byde ham

indenfor. Han blev snart kjed af dette Arbeide, det kosted Umage at bukke sig; hans Ansigt var bleven rødt af Anstrængelse, da han satte sig ned paa en Vognstang og vedblev: „Gaa nu ind og klæd Dig paa, Palle, for saadan har Du da vel ikke isinde at tage derover. De venter paa Dig hos Høgs."

„Jeg maa først samle de velsignede Aks op efter Folkene, det er skjændigt som de spilde Guds Gaver. Hvorfor tror Du ellers, at Høg venter mig?"

„Han veed, at Du skal til at tale for din Søn, og Du er ham vist en sær velkommen Frier, vi kan jo snakkes ved ligefrem, vi To, vi kjende hinanden og jeg mener Dig det Godt."

„Det er jeg overbevist om, Du er min gamle Ven," forsikrede Palle.

„Lad os sige din gamle Bekjendt, dermed vil jeg lade mig nøie. — Tyge sidder ikke godt i det, saavidt jeg kan mærke, — Du derimod er en rig og velhavende Mand, Palle, — jovist er Du, hvorfor skulde Du dølge det? Tyge er rent ud sagt i Forlegenhed, og det er Dig, som maa hjælpe ham."

Palles Ansigt fortrak sig under denne Erklæring som i Smerte, han rettede sig i Veiret, stemte begge Armene i Siden og betragtede Jørgen med dyb Forbavselse.

„Hvad siger Du der, Jørgen Skeel? Du [illegible]en paalidelig Mand i Alt, hvad jeg kjender af Dig, men hvordan er det muligt, at Tyge skulde trænge, han blev jo rig gift, Fru Vibeke havde store Midler og ingen Børn."

„De sidder ikke i fælles Bo," svarede Jørgen. „Om Fru Vibeke døer, saa kommer alle Midler hendes Slægtninge tilgode, hverken Tyge eller Ingeborg kan tage Arv efter hende. Det troede jeg, Du vidste. Tyge har Gjæld, han skylder henved syv hundrede Rigsdaler bort af Kongens Penge fra den sidste Auktion ude i Høiskoven, men hvad siger det. Nu gifter din Søn sig jo med Ingeborg,

Du er en velstaaende Mand, som baade har Villie og Hjerte til at hjælpe ham, dermed er den Historie ude."

Palle stod i en pinlig Kamp med sig selv, saae op paa Jørgen og derefter paa Aksene, han holdt i Haanden. „Hvad kommer Tyge Høgs Gjæld mig ved?" sagde han kort og heftigt, „jeg har ikke dermed at gjøre."

Skeel saae forbavset iveiret og rystede paa Hovedet. „Det forstaar jeg ikke ret. Du vil gifte din Søn ind i Huset, og Tyge veed, Du har Penge liggende, hvem skulde han saa nærmere vende sig til?"

„Jeg har ingen Penge!" raabte han, stampende paa Straaene, han nylig havde holdt i Haanden. „Jeg er en fattig Mand, yderlig fattig, jeg forbander Dig til —"

„Du raaber saa høit, Palle, der er jo Ingen som hører os. Du laaner til Godtfolk i Øst og Du laaner til dem i Vest og har nu Leilighed til at komme i Tyges Kridthus. Han vil vist tale til Dig om sin Gjæld, naar I træffe sammen iaften, men Du skal følge mit Raad og ikke vente derpaa, se at komme ham i Forkjøbet; fortæl, at Du har hørt, hvordan han sidder i det, og tilbyd ham Pengene. Maaske skylder han mere bort end den Sum, jeg nævnede, men hvad siger det imellem Eder? I Nød skal man lære sine sande Venner at kjende."

Palle stod med sænket Hoved og Hænderne foldede over Maven, Rynkerne bleve større og dybere omkring hans sammentrukne Læber. Da Jørgen tav, smilede han og udbrød hurtigt og bestemt: „Det maa jeg give Dig Ret i, Jørgen Skeel, jeg er just af din Mening, det er i Nøden man skal kjende sine sande Venner, og række dem en hjælpsom Haand, og staaLast og Brast med dem, naar det kniber, det en naadig Gudfader i Himmerig Den vil gjengjælde; men naar man ikke kan hjælpe dem, skal man helst gaa sin Vei og lade være at spilde Tiden med Sludder og Snak."

Efter disse Ord vendte Palle Jørgen Skeel Ryggen

og gik op i Huset. Paa det øverste Trappetrin standsede han og tilføiede: „Jeg drager ikke over til Tyges idag, jeg har saa ondt for mit Bryst, og den anden Sag med min Dreng og hans Trolovelse er ikke kommen videre endnu, end at vi godt kan lade den fare, hvad jeg anseer for det Klogeste.“ Dermed gik han ind i Huset og lukkede Døren, uden at se sig tilbage.

Et eiendommeligt Smil viste sig i Jørgen Skeels røde Ansigt, idet han trak Hesten ud og red bort. I Porten vendte han Hovedet tilbage, Palle stod oppe i det aabne Vindue. De smilede til hinanden.

Solen var gaaet ned, Høstaftenens graablaa Taager lagde sig over Egnen, Kragerne fløi i store Flokke ind mod Skovene, og Bønderne skyndte sig hjem, efter at have tilbragt Dagen med Hovarbeide paa Herregaarden. Høgs Gjæster vare komne, ude paa Toften dansede Folkene, Tyge selv gik omkring med Hænderne paa Ryggen og hilste og smilede til Enhver, uden at det dog ret vilde lykkes ham at forjage det pinlige Udtryk, der var blevet tilbage efter Samtalen med Vibeke. Jørgen Skeel sad oppe paa Svalen, magelig lænet henad Træbænken, han underholdt sig med Fru Vibeke, som havde taget Plads ligeoverfor ham, klædt i en kostbar udsyet Kjole, der viste et større Omfang af blottede Former, end hun egentlig kunde være tjent med. Jørgens Ansigt holdt sit listige Smil, under hvilket hans fede Kinder drog sig op mod de smaa Øine medens han talede.

„Javist,“ vedblev han, „Tiden faldt mig lovlig lang, da I vare borte, saa maatte jeg over til Palle Bruus paa Lundegaard.“

„Og I traf ham vel?“

„Ja i Borggaarden, hvor han gik og sankede de tabte Aks op. Det er en paaholdende Mand, den Palle.“

„Vi vente ham her iaften.“

„Han kommer ikke," svarede Skeel leende. „Det hørte jeg nok, at han skulde herover og fri for sin Søn, men jeg fandt Ingeborg for god til den Lod. Kjærlige Forældre som I, der begyndte med at drage det stakkels Barn ud af Armod og give det glade Dage, ende ikke med at bringe det ind i Ulykken. Saa fortalte jeg Palle, at I, Fru Vibeke og Tyge, ikke havde fælles Bo sammen og at Ingeborg af den Grund ikke gik i Arv efter Eder, derover blev den ærlige Mand saa bange, at han baade opgav Frieriet og Besøget her iaften."

„Skam skulde I faae, Jørgen Skeel, som rider om og jager os Friere fra Huset," sagde Fru Vibeke, og slog efter ham med den Blomsterkost, hun holdt i Haanden.

„Jeg bringer med mig den, der er Eder en bedre Frier end Palle Bruuses Junker," sagde Jørgen.

„Hvem skulde det vel være?"

„Det veed I nok, husk Jer om, vi har talt om den Sag før iaften."

„Aa, I spøger altid, I har jo knapt lagt Sørgedragten for eders afdøde salige Frue."

„Herregud!" sagde Jørgen og trak paa Skuldrene. „Jeg kan dog ikke gaa og sørge for min afdøde Frue til evig Tid. Hun var for god til denne Verden, derfor flyttede Vorherre hende over i sin. Hun sad og studerede i sin Stambog paa sine hellige Oldemødre, mens jeg drog til Marked og studerede paa at slaa en god Handel af. Da dette blev noget kjedeligt i Længden, døde hun af Længsel efter at hilse paa Familien, og efterlod mig til Trøst den bedste Gaard i Jylland. Nu gaar Handelen bedre end nogensinde før."

„Handel og Handel, I tænker ikke paa Andet. Det er altsaa det Liv, Jørgen Skeel fører, han sidder hjemme paa en øde og uhyggelig Gaard, ingen Haand trykker hans, Ingen smiler til hans Held eller tager Deel i hans Sorg,

Landets rigeste Adelsmand henlever sin Tid i en Stald eller paa et Kvægmarked."

„Ja, I har Ret, det er en Fornøielse at tale med Eder, saa klog og fornuftig I er. Jeg mangler Selskab, En til at styre og lede Tingene hjemme, af alle dem mine Tanker faldt paa, er Ingeborg den bedste, hun er opdragen efter eders Formaning og Eksempel; skal vi nu tale alvorligt om den Sag?"

„Vistnok skulde ikke let Nogen være mig en mere velkommen Svigersøn," sagde Fru Vibeke, „dog finder jeg det synderligt, at I vender Eder til mig, istedetfor først at søge min Herre og Mand, det er hans Villie, der gjælder her i Huset, kun hvad han finder for godt, siger jeg ja til."

„Det veed jeg," svarede Jørgen med et tvetydigt Smil, „men Sagen er, at det falder mig lettere at skrifte for Eder end for Tyge. I har et blødt og fromt Sind, og forstaar mig ogsaa bedre. Der har vi Manden, tal nu for mig. Det er vel ham der bestemmer, men I kan overtale ham bedre end nogen Anden."

Medens han sagde dette kom Tyge slentrende ud paa Svalen. Han studsede ved at finde Jørgen i Samtale med sin Hustru og vilde liste sig bort igjen, da Fru Vibekes Ord standsede ham.

„Tøv lidt, min hjertekjære Mand, Du kommer os sær beleilig."

Tyge skottede ængstelig hen til Jørgen, han fandt kun det sædvanlige Smil i hans Ansigt, men deraf lod sig Intet slutte. Fru Vibeke fortalte ham hvad Skeel nylig havde betroet hende. Jørgen sad og nikkede dertil.

„Det bliver nu din Sag at give Hr. Jørgen et afgjørende Svar," tilføiede Vibeke, „jeg har forklaret ham, hvad han vidste iforveien, at Du var Herre her i Huset, og at det kun er efter din Mening, vi Andre rette os."

Tyge var i stor Forlegenhed, han rømmede sig, hævede det bøiede Hoved lidt freidigt, saasnart han erfarede, at Sagen ikke var saa ubehagelig, som han i første Øieblik formodede. Han saa tvivlraadig fra den Ene til den Anden, idet han udbrød: „Ja, jeg har ikke saadan noget bestemt at sige, jeg vil betænke mig lidt, — jeg skal først snakke med — jeg mener, at det altid vil være os en Ære, at komme i Slægt med en saa hæderlig Mand, som Jørgen Skeel, men alligevel, hvis Vibeke," — et bestemt Øiekast fra Fru Vibeke, som han misforstod, bragte ham ind i en ny Tankekreds. — „Jeg vilde bare sige, at jeg godt kan bestemme det, naturligvis! men siden vi allerede har talt om den Sag — —", det var ikke den ulykkelige Mand muligt at komme videre, han tørrede Panden, gjentog, hvad han allerede havde sagt, og blev omsider aldeles uforstaaelig.

Fru Vibeke mente endelig at burde komme ham til Hjælp.

„Ja, ganske vist, min allerkjæreste Ven!" udbrød hun med sin blideste Stemme, „jeg forstaaer Dig saa godt. Du søger efter de mildeste Ord til at minde Hr. Jørgen Skeel om den store Forskjel mellem hans og Ingeborgs Alder; men, bliv nu ikke vred, jeg spørger jo kun, har Alderen ikke ogsaa sine Fortrin, jeg mener, dens Erfaring og Kløgt?"

„Jo, saa min Salighed har den saa," raabte Tyge, som nu troede at have fundet Lys. „Alderen har ogsaa sine Fortrin og Jørgen er ikke saa aflægs endda, han kan ikke rendes med mig, fordi han er saa stakaandet og tyk, men han kan drikke den bedste af os under Bordet, jeg siger ikke mere, Du skulde se ham pile afsted paa den sorte Hest, — hvad kan desuden saadan en tosset, lille Pige som Ingeborg forlange bedre! hvis det derfor er din Villie, at jeg skal sige ja —"

„Du mener, din Villie, kjære, lille Tyge!“ svarede Fru Vibeke med samme blide Røst, „jeg har kun at samtykke i det Du bestemmer, det veed Du nok. Hvad der synes mig at gjøre Hr. Jørgen Skeels Tilbud saa meget skjønnere, er at han veed, at Ingeborg kun er en ubemidlet Pige.“

„Lad os ikke tale derom,“ svarede Jørgen og nu var Smilet forsvunden, „jeg er nok en Pranger, det gjør jeg mig til af, men der flyder dog for meget af mine Fædres Blod i mig, til at jeg skulde bytte mit Hjerte bort for en Pengepung. I siger altsaa god for mig som Svigersøn,“ vedblev han og strakte Vibeke sine Hænder imøde.

Da Tyge saae sin Hustru tage imod Jørgens udstrakte Hænder skyndte han sig med at gjøre det samme og udbrød:

„Ja, saa min Sjæl gjør vi saa! der er rigtignok det med Holger Krabbe, som ogsaa synes godt om Barnet, men Vibeke har Intet lovet forvist, og jeg gaaer fra det Løfte, jeg gav ham, han fik det en Aften, jeg var noget rusende.“

„Ja, Du sagde jo kun, at Hr. Holger var en hæderlig Mand, men endnu saa ung og uerfaren i Livets Vederværdigheder, at det voldte Dig Frygt, at betro vort Barns Skjæbne i hans Hænder, ikke sandt, min elskede Ven, det var dine Ord.“

„Paa det nærmeste, paa det nærmeste!“ forsikrede Tyge.

„Holger skal jeg nok tale til Rette,“ sagde Jørgen. „Han er min Gudsøn og tager lidt Hensyn til, hvad jeg ønsker. Nu gaar jeg ned i Haven og seer paa de Meniges Lystighed, imens gjør I mig det til Behag at tale med Ingeborg, til jeg kommer igjen. Hvad os To angaaer,“ tilføiede han henvendt mod Tyge, idet han gik, „saa er der et lidet Mellemværende fra den Skovauktion forgangen,

men det slaar vi nu en Streg over, jeg har allerede indbetalt Pengene i kongelig Majestæts Kasse."

Da Jørgen Skeel en Time senere vendte tilbage til Svalen, sad Fru Vibeke der endnu, og et Lys brændte i det aabne Vindue; ved dets viftende Flamme saae Skeel Ingeborg staa foran sin Moder, ligbleg og grædende. Ved hendes Fødder laa de adspredte Blade af den Blomst, hun nylig havde baaret. Tyges Haand laa paa hendes bøiede Hoved, medens han stod og stirrede paa sin Hustru; det var hende, som talede.

„Du tier, Barn!" udbrød Fru Vibeke med en Stemme, som hun søgte at gjøre blid og indtrængende, men hvis Sittren dog forraadte en heftig Stemning, „Du holder ikke af Jørgen Skeel, fordi Du synes bedre om en Anden, — nu ja, Holger er jo god og agtværdig, hvem nægter det, men selv er han fattig, og hans Slægt uformuende, han vil aldrig være istand til at skaffe Dig et sorgfrit Hjem, lykkeligvis overveier man ikke stigt i din Alder, men jeg har tænkt derpaa, jeg vaager. Den jeg har bestemt Dig, vil sikre Dig en sorgløs Fremtid. Skeel er en brav Adelsmand, Æren og Høimodigheden selv."

„Det er han rigtignok, han eier den største Herregaard nordpaa i hele Jylland," skyndte Tyge sig at tilføie.

„Ti stille, Du!" ytrede Vibeke heftig, „nu er det mig, der taler. Jeg tog Dig til mig, Ingeborg, fra ringe og fattige Kaar, da Ingen i Verden brød sig om Dig; det være langt fra at rose mig heraf, det har Du gjengjældt os med din Kjærlighed, men imorges, da jeg stod tidlig op, for at være den Første, som bragte Dig min Gave til din Fødselsfest, husker Du da, hvad der skete — Du slog Armene om min Hals, kyssede mig og sagde: hvis der dog blot var Noget, hvormed jeg kunde gjengjælde eders Godhed, min kjærlige Moder."

„Ja, det sagde Du rigtignok," forsikrede Tyge. „Du trykkede ogsaa min Haand."

Fru Vibekes talende Blik bragte ikke alene Tyge til at tie, men endog til at træde et Skridt tilbage. — „Nu er der Noget, hvormed Du kan gjengjælde os," vedblev hun, „det er ikke blot din Lykke, men ogsaa din Faders Ære og Velfærd, som er lagt i dine Hænder."

Ingeborg stod i en heftig Kamp med sig selv. Jørgen Skeel var traadt tilbage i Skyggen, han tav og lyttede. Ikke et Træk i den unge Piges sorgfulde og lidende Aasyn undgik ham. Pludselig hævede hun sit Hoved, smilte gjennem sine Taarer, og udbrød med skjælvende Læber og med en Røst, der kostede hende synlig Møie at kalde frem: „Hjælpe Eder Gud, mine kjære Forældre! saa vil jeg da tage Jørgen Skeel til Ægtemand, siden det er Eders bestemte Villie, men tal da heller aldrig oftere til mig om Eders Velgjerninger, thi nu kan jeg ikke gjøre mere for at gjengjælde dem."

Et Smerteskrig trængte sig frem fra Mørket i Stuen indenfor Svalen, idet disse Ord bleve udtalte. Holger kom tilsyne, og strakte hende bedende sin Haand imøde. Ingeborg rystede paa Hovedet og vendte sig bort, hun vovede ikke at se iveiret. Skriget havde fundet Ekko i hendes eget Bryst.

„Forlad mig," hviskede hun, „og kom aldrig mere tilbage, vi To skilles nu, siden det maa saa være."

„Du er en rigtig rar, lille Pige," forsikrede Høg, idet Jørgen Skeel viste sig i den aabne Dør og traadte ud til dem paa Svalen. Det dybe Alvor, der nylig havde hvilet over hans Træk medens han stod og lyttede i Mørket, var veget for et tilfreds og triumferende Smil.

„Maa jeg saa faa min Dom at vide," sagde han sorgløs.

Fru Vibeke tog Ingeborgs Haand og drog hende hen til ham. „Hun tilhører Eder," ytrede hun.

„Er det ogsaa sandt?" spurgte Jørgen, „og det græder hun for, hendes Lykke begynder med Taarer paa Kinden."

„Det er blot i Begyndelsen," forklarede Tyge, „Kvindfolk er saa bly, Fru Vibeke græd ogsaa, da hun tog mig. Hun vil nok blive lykkelig."

„Det troer jeg selv," sagde Jørgen, — „men Du, Holger, hvorfor staar Du og hænger med Hovedet, Du skulde være en Mand og græder, som om Du var en Kvinde."

Holger gik hen til Jørgen idet han svarede: „Jeg seer den Ene kjøbe og den Anden sælge, og hører et Løfte blive brudt og et andet sluttet, synes I, det er saa lystigt at være Vidne til, Gudfader?"

„Og dog begriber Du Intet af det Hele, min Dreng. Ingenting kan Du og Ingenting husker Du, ikke engang, at jeg er din Gudfader, lovede, at tænke paa din Lykke og fremme den efter bedste Formue."

„Det har I ikke gjort idag, Herr Skeel."

„Hvem veed det, jeg husker baade hvad jeg lovede dengang og de mange lærerige Formaninger, Du gav mig for lidt siden. — Fru Vibeke har nylig lagt Ingeborgs Skjæbne i mine Hænder, men hvor kan I to Børn tro, at jeg vil skille dem, som holde af hinanden? jeg giver hende tilbage til Dig. — Ja, det nytter ikke, hvad I siger, Frue, han skal tøires paa en af mine Gaarde oppe i Vendsyssel, det er ikke raadeligt, at lade ham gaa løs længer. I kan tænke Jer, han har svoret paa, at han ikke vil foretage sig noget Nyttigt, før han faar den, han holder af."

Ingeborg udstødte et jublende Skrig, hun og Holger knælede ned foran Jørgen og greb begge hans Hænder. Den gamle Herremand stod og smilede og nikkede til dem.

„Men hvad skal dette sige?“ gjentog Fru Vibeke, idet hun gjorde et Skridt fremad.

„Jā, hvad skal det sige?“ gjentog Tyge, idet han ogsaa gjorde sit Skridt fremad, „det gad jeg vidst.“

„Ikke andet, end at jeg kom herover i Eftermiddag for at hjælpe lidt paa de to Unges Sag, det har jeg nu gjort, saa godt som jeg kunde. — Lad os saa gaa ind til de Andre.“

Den lille Deklamatör.

SMAATING TIL OPLÆSNING.

Samlede alle Vegne fra.

Indhold af förste Samling.

INDHOLD: 1. Middel mod Forkölelse, af Mark Twain. 2. En Aftensludder af (?). 3. Manden i Huset, af Erik Bögh. 4. To Skolepiger, af B. K. 5. Kikkerten. 6. Fanitullen, af Jørgen Moe. 7. Mit Uhr, af Mark Twain. 8. En Skarlagensprädiken, af Douglas Jerrold. 9. En amerikansk Historie. 10. En Tjeneste er ledig, af Max Adeler. 11. Da jeg for med Jonas, af M. Skeibrok. 12. Hvor bliver Jollen af, af Holger Drachmann. 13. Et romersk Æsel, af Chr. Richard. 14. Det var den Hund, af Mark Twain. 15. En svensk Konstabel fra Sverrig, med Billeder. 16. Det er saa ondt, saa ondt, af M. Skeibrok. 17. Sheridan's Ridt, af Thomas Buchanan Read.

80 Sider. **Pris 25 Cents.** Price 20 Cents

Indhold af anden Samling.

1. En Skovtur til Vands, af Sophus E. Neumann. 2. Dejlige Sne. Et nord-amerikansk Digt, oversat af J. L. Mynster 3. Ejlers Frieri, af Mads Hansen. 4. Sesam luk Dig op, af Anna Charlotte Edgreen. 5. Ole Bull, af John Volk. 6. En Byrejse, sandfærdig Skrøne, af M. Skeibrok. 7. Leif Erikson, af Wilhelm Pettersen. 8. Matrosens Bryllupshistorie. 9. Smedjen, af F. L. Grundtvig. 10. Den store Björns Endeligt, af Holger Drachmann. 11. Gravtale med Forhindringer. 12. Det gyldne Haar, af M. Jepsen. 13. Min Fødeby Odense, af H. C. Andersen. 14. En uartig Dreng. 15. Sørgetale over en gammel Støvle (scenisk Monolog), af N. P. Jørgensen. 16. Hammerhus, af Holger Drachmann. 17. Skjorteknappen. 18. Liremanden, af

Mads Hansen. 19. Skeletet i Rustningen, af H. W. Longfellow. 20. Ungdom, af Henrik Pontoppidan. 21. Ve Eder, I Rige, af Kristofer Janson. 22. Dyr og Mennesker, af Anton Sörensen. 23. Gamle jyske Folkesagn, samlede af Ewald Tang Kristensen. 24. Grævlingehunden. Fortælling af H. V. Kaalund 25. Gamle Avertissementer fra Adresseavisen. 26. Nytaarsruner, af Olaf Andersen.

96 Sider. **Pris 25 Cents.**

Indhold af tredie Samling.

1. Dimmeling af C. N. Rosenkilde. 2. Et brudt Hjærte af Washington Irwing. 3. Moderkjærlighed, af Zakarias Nielsen. 4. Vendetta. 5. En Katekisation. 6. En Hændelse paa Mississippi, af Mark Twain. 7. 4,000 Millioner. 8. Ved Jörgen Moes Grav. 9. Anekdoter. 10. De gamle Vægtervers. 11. Juleaftens Betragtninger, af Erik Bøgh. 12. Grete Gaasepige, af Henrik Pontoppidan. 13. Hjærtesorg, af H. C. Andersen. 14. Vor Hustru, af Bill Nye. 15. Maanen, af I. L. Heiberg. 16. To Drömme. 17. Unge Jens Jensen, af Erik Bögh. 18. Citherdrengens Klage, af B. S. Ingemann. 19. Faderen, af Björnstjerne Björnson. 20. Det döde Barn, af Kristofer Janson. 21. Sovende paa sin Post. 22. Rejseminder. 23. Sortekunstneren. 24. Norges Hilsen til Danmark, af O. Arvesen.

96 Sider. **Pris 25 Cents.**

Indhold af fjerde Samling.

1. Terje Vigen, af Henrik Ibsen. 2. Frøen og Alfen, af N. Chr. Madsen. 3. Den evige Jøde, af Johan Scharffenberg. 4. Moderkaldet, af Zakarias Nielsen. 5. Gunnar paa Lidar-Ende efter Njaals Saga. 6. De tre Helligaftener af St. St. Blicher. 7. Livets Lykke, af Lilleso. 8. Mod Jul, af Knut Hamsun. 9. Tankesprog. 10. Eventyret om Chicagos Fødsel. 11. Min Ven Landstrygeren, af Bret Harte. 12. Smaastykker og Anekdoter. 13. Bicyclen, af Carl Hansen. 14. Digte af Gotfred Rode, Fr

Paludan Müller, Chr. Winther, H V. Kaalund, A. Munch, Jacob B. Bull, Henr. Wergeland, Jørgen Moe, Chr. Richardt, Welhaver, O. K. Nissen, B. S. Ingemann, J. L. Heiberg, Bjørnstjerne Bjørnson, O. Arvesen, Henrik Hertz.

96 Sider. **Pris 25 Cents.**

Indhold af femte Samling.

1. I Paradis, af Elith Reumert. 2. Idyl, af Jacob Hilditch. 3. Arbejdsløshed, af Emile Zola. 4. I Wisconsins Skove, af F. L. Grundtvig. 5. Ungdomsminder, af Kristofer Jansen. 6. "43" af Karl Larsen. 7. Flaskehalsen, af H. C. Andersen. 8 Droslen, af N. Chr. Madsen. 9. Onkel Thorvald og Tante Trine, af Carl Møller, 10. Anekdoter. 11. Vinteren, af F. Sneedorff-Christensen. 12. Digte af C. Hauch, Jens Zetlitz, Wilhelm Pettersen, Chr Richardt, Mads Hansen, A. Oehlenschlæger, Carit Etlar, Henr. Wergeland, Carl Plough, Erik Bøgh, Chr. K. Molbech, A. Munck, H. C. Andersen, H. V. Kaalund, Krossing, Fr. Palludan-Müller, Peter Syv, Ingemann, Henrik Ibsen, Jørgen Moe, Schack Staffeldt, M. B. Landstadt, Kristofer Janson, Björnstjerne Bjørnson, H. A. Wergeland, A. Munch, P. L. Møller, Jens Baggesen, K. L. Rahbæk, J. P. Jacobson, J. S. Welhaven, J. L Heiberg. Valdemar Thisted, S. Schandorph, Chr. Winther, M. Rosing, Jacob Paulli.

96 Sider. **Pris 25 Cents.**

Hver Samling sendes portofrit til enhver Adresse ved Modtagelse af **25 Cents** i Frimærker eller **$1.00** for 5 forskjellige Samlinger.

C. Rasmussen Publishing Co.,

235 Fifth Avenue, South - - Minneapolis, Minn.

Sömandshistorier

— af —

Holger Drachmann.

Indhold:

Bjørn Sivertsens Brudefærd. Hvor bliver Jollen af? Cyprianus. Skarp Lud. Hun kuler op. Den store Bjørns Endeligt. Beskøjterne. Om Kjærester, Koner o. s. v. En Nutids Saga. En Strandvaskers Historie. En Stums Beretning om et Forlis. Det vestindiske Shawl. Han døde og blev begravet. Hun døde og blev begravet. Omkring Kap Horn. Skib i Kirke. En Juleaften. Skraaplaner. De 85 Snese Torsk og en stor Kirkeklokke. Dreven af!

Pris heftet i smukt Omslag .85
Indbunden i Pragtbind . . $1.25

Solglimt,

Fortällinger, * Skitser * og * Digte.

— Af —

Adam Dan.

Indhold: Stjerner og Striber. Julemindet. Ude i den vide Verden. Trofasthed. Fabrik og Fuglerede. Naar Skibene kommer hjem. En Historie om det bedste. Det lykkelige Land. Fra Gaden. Minnehaha. Stille Frelse. Fra Galilæa. Ved det røde Hav. Den syngende Memnon.

Digte.

Pris 60 Cents.